

Latvijas Tautas Universitātes

*5 gadu
darbības pārskats.*

R i g ā, 1926.

Iespiests „Latvju Kulturas“ spiestuvē,
Rīgā, Tērbatas ielā 15/17.

L. T. Universitātes Padome 1924./25. mācības gadā.

No kreisās: sēž inženieris A. Auziņš, doc. A. Sturēstēps, valdes priekšsēdis doc. R. Akmentiņš, padomes priekšsēdis prof. P. Šmits, tiesu palātas loceklis O. Ozoliņš un L. Freij. Stāv: (otrā rindā), L. T. U. Pārdaugavas nodaļas vadītājs J. Samiļjons, valdes loceklis L. Gallīts, doc. J. Bērziņš, inženieris H. Resnais, (trešā rindā) tiesu palātas prokurors V. Alksnis, inženieris J. Kociņš un valdes loceklis I. Cimdermans.

Latvijas tautas universitāte.

(Īss pārskats un pārdomas par 5 darbības gadiem).

1925. g. 24. septembrī pagāja 5 gadi no Latvijas tautas universitātes dibināšanas. Sakarā ar to nav bez intereses plašākai sabiedrībai iepazīties ar dažiem datiem un tiem apstākļiem, caur kuriem pakāpeniski izveidojās tautas universitāte par vienu no lielākām ārpuskolas izglītības iestādēm Latvijā. Vispirms jāatzīmē, ka pati ideja par tautas universitātes nodibināšanu ir cēlusies Latviešu jaunatnes savienībā. Izglītības ministrija tam devusi savu piekrišanu*) un 4. septembrī 1920. g. Jaunatnes savienība sasauca pirmo apspriedi, kurā piedalījās Jaunatnes savienības pārstāvji A. Laiviņš un K. Šops, bet no nākamajiem lektoriem prof. P. Šmits, doc. J. Bokalders, direktors J. Lapiņš, kooperators Ed. Balodis, lektors A. Reinholds un citi.

Šinī apspriedē nolēma, pagaidām, atvērt trīs fakultātes: a) mākslas un filosofijas, b) tiesību un tautsaimniecības un c) dabas zinātņu.

Atklāšanas svētki notika 24. septembrī Rīgas Latviešu biedrībā, pie kam tautas universitāti apsveica Latvijas valsts universitāte, Izglītības ministrija, Latvijas konservatorija, daudz skolu, biedrību un dažādu kulturēlu organizāciju pārstāvji. Rīgas pilsēta bez atlīdzības ierādīja telpas pilsētas I. vidusskolā, Raiņa bulvarī Nr. 8.

Lekcijas tautas universitātē iesāka 27. septembrī un tās tika noturētas pēcpusdienās no pulkst. 5-iem, izņemot sestdienas, Pirmā gadā lekcijas bieži notika svētdienu priekšpusdienās.

Ja tagad sistematisko kursu lektoru skaits, kuri darbojas tautas universitātē un viņas Pārdaugavas un Jelgavas nodaļās, ir sasniedzis 75, tad pirmā gadā to ir bijis tikai 27.

Interesanti atzīmēt tos priekšmetus, kā arī lektoros, kuri pirmā tautas universitātes pastāvēšanas gadā tai nākuši talkā.

Mākslas un filosofijas fakultātē ir lasījuši: prof. P. Šmits ievadu valodniecībā, prof. J. Endzelīns praktisku latvju valodas kursu, doc. P. Dāle psiholoģiju, lekt. Dr. phil. T. Celms filosofiju, prof. K. Kundziņš etiku, direktors J. Lapiņš latvju literatūru, direktors Fr. Zālītis Latvijas vēsturi, lek-

*) Sk. Izgl. min. rakstu Nr. 21484 no 3. septembra 1920. g.

trise V. Šeile Latgales īpatnības un lekt. R. Sterns ievadu glezniecībā.

Tiesību un tautsaimniecības fakultatē lasīja: doc. K. Dišlers ievadu tiesību zinātnē, doc. R. Akmentiņš valsts tiesības, Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājs A. Būmanis civiltiesības, doc. J. Bokalders statistiku un Latvijas ekonomisko ģeografiju, prof. V. Gribovskis socioloģiju, lektors R. Zariņš vispārējo grāmatvedību.

Dabas zinātņu fakultatē lasīja: doc. J. Auškaps ķīmiju, lekt. Neimans fiziku, asistents L. Gailīts bioloģiju un sooloģiju, asistents K. Ābele botaniku, doc. L. Ausejs matematiku, asistents Mucenīks cilvēku anatomiju.

Bez tam tika pasniegtas valodas no lektoriem R. Bērziņa un A. Springa vācu, lekt. A. Reinholda franču, lektorisēm Dāvis un M. Salnais angļu valodas, lekt. Zariņa latīņu valoda.

Dažas epizodiskas lekcijas ir pirmā gadā nolasījuši prof. K. Balodis politiskā ekonomijā un Ad. Bļodnieks par finansēm.

Pagaidu organizācijā par tautas universitātes vadītāju ievēl prof. P. Šmitu, par tā palīgu no Jaunatnes savienības K. Šopu, bet par administratoru no Jaunatnes savienības A. Laiviņu.

Par fakultātes vadītājiem ievēl mākslas un filosofijas fakultatē J. Lapiņu, tiesību un tautsaimniecības — doc. J. Bokalderi un dabas zinātņu — doc. J. Auškapu, kuŗš organizē bioloģisko nodaļu. Ar nākamo 1921./22. mācības gadu par fakultātes vadītājiem tiek ievēlēti mākslas un filosofijas fakultatē prof. P. Šmits un tiesību un tautsaimniecības — doc. R. Akmentiņš.

Līdz jauno statutu ievēšanai dzīvē galvenā noteikšana, kā arī rūpes par līdzekļiem priekš tautas universitātes, bija Jaunatnes savienībai. Pēdējā sakarā ar lektoriem organizēja ziedojumu vākšanu. Tiek izlaistas ziedojumu listes ar uzmodinošo Krišjāņa Valdemāra uzsaukumu: „Ak sniedziet jel saviem brāļiem tumsībā roku un velciet tos gaismā!”

Lai gan daudz listes tika atsūtītas bez kaut kādiem ziedojumiem, tomēr visā visumā varēja redzēt lielu sajūsmu tautā priekš tautas universitātes. Tagad ar gandarījumu var atzīmēt, ka šie ziedojumi bija pirmais materialais pabalsts, ko sniedza sabiedrība tautas universitātei. Ar pateicību atzīmējot šo faktu, šīnī vietā pievedīšu tikai dažus lielākos no 1920./21. g. pabalstiem: „Konzums“ 31.000 r., Rīgas pilsētas valde 30.000 r., Liepājas apriņķa padome 10.000 r., Kuldīgas apr. padome 5000 r., A. Būmans 1200 r., Ierēdņu kooperatīvs 1000 r., Kaŗavīru kooperatīvs 1000 r., A. Savins (Amerikā) 1000 r., Jaunjelgavas apr. pad. 1000 r., Vecpils pag. 747 r., Gaujenes pag. 535 r., Ēveles pag. 610 r., Ļaudonas pag. 600 r. un daudziem citiem. Tikai vēlāk tautas universitāti sāka pabalstīt Izglītības ministrija un Kultūras fonds.

Ziedojumu listes turpināja ienākt arī 1921./22. māc. gadā; no lielākām sumām še būtu atzīmējamas: „Konsuma“ pabalsts 10.000 r., Valsts ierēdņu kooper. 3000 r., Talsu apr. valdes 2107 r., Valkas apr. vald. 10.000 r., Ļaudones pag. vald. 928 r., Ramkas pag. valdes 1061 r., Rīg. pils. ierēdņu kooper. 5000 r. un daudz citu par sīkākām sumām.

Atzīmējot šo ziedojumu vākšanas faktu, kuņš caur 1000 listu izsūtīšanu tika izdarīts visā Latvijā un uz kuņģu atsaucās tauta sākot no 5 rubļiem un beidzot ar 30.000 r., mums jāatzīmē, ka tas pilnīgi atbilst šīs no tautas pabalstāmas iestādes nosaukumam.

Kad tika nodibināta tautas universitāte, tad līdzekļu nebija nekādu; nebija mums arī tādu mecenātu, kas šo simpātisko uzsākumu subsidētu. Uzturēt to pilnīgi no lekciju maksām nebija iespējams. Mūsu oficiālās iestādes: Izglītības ministrija un Kultūras fonds arī palīdzēt varēja maz — un ja še nebūtu plašākas sabiedrības atbalsta, kas deva sajūsmu arī lektoriem, kuņģi strādāja par ļoti mazu atlīdzību un daži pat atteicās no tās, tad diezin, vai tautas universitāte varētu attīstīties un ieņemt ārpuskolas izglītībā to stāvokli, kādu viņa tagad ieņem. Nevajaga jau arī aizmirst begļu atgriešanās laikmetu 1920.—1923. g., kuņģi vispāri ekonomiski bija grūts. Nevajaga aizmirst, ka arī viss tautas universitātes lektoru, kā arī klausītāju kontingents sastādījās galvenām kārtām no begļiem, kas galīgi izpostīti atgriezās no Padomju Krievijas un kuņģiem dzīvi vajadzēja izpostītā, bet topošā Latvijā sākt no jauna. Kad tie, kas strādāja tautas universitātes tapšanas gadā, atceras to laiku, tad to var nosaukt par zināmu pārgalvību bez kaut kādiem līdzekļiem ķerties pie darba, kuņģi prasīja tomēr, salīdzinot ar toreizējiem apstākļiem, prāvus līdzekļus.

Redzams, Latvijas demokrātiskā iekārta ir tāda, kuņģi dažu personu atdošanās nesavtīgam, godīgam sabiedriskam darbam, atstāj svētīgu, pozitīvu iespaidu uz sabiedrību. Un šī ziņā, jādama, pilnīga taisnība francuzim M. Leklerkam, kuņģi, rakstīdams par angļu tautas universitāti (Extension University), saka: „Saujiņa enerģisku personu un noteikts mērķis — lūk viss, kas vajadzīgs, lai gūtu sekmes brīvā zemē.“

Ja mēs jo sevišķi izceļam līdzekļu trūkumu pirmos gados, tad tas, diemžēl, nebūt nenozīmē, ka līdzekļu ziņā tautas universitāte būtu pilnīgi nodrošināta. Visos 5 gados un arī tagad, sestā darbības gadā, līdzekļu jautājums ir bijis tas, kas ir darījis vislielākās rūpes tautas universitātes darbiniekiem un kuņģi dažu labu nodomu nav atļāvis realizēt... Vēl līdz šim tautas universitātes budžets nav noteikts, viņš ir problemātisks un to ar diezgan lielām grūtībām jāpiepilda ar realu saturu. Vēl līdz šim lektoriem, kuņģi jau vairākus gadus lasa sistematiskos kur-

sus, nav iespējams maksāt par vasaras mēnešiem... Bet tomēr stāvoklis ar katru gadu paliek labāks — galvenais nopelns šē pieder Kulturas fondam, kuŗš, ja ne arī lūdzamās pabalsta sumas apmērā, tad tomēr katru gadu nāk palīgā ar noteiktu sumu. Arī Ministru kabinets caur Izglītības ministriju ir sniedzis beidzamos gados lielākus pabalstus. Neskatoties uz vairākkārtējiem lūgumiem valsts budžeta kārtībā paredzēt ārpusškolas izglītībai līdzekļus, tikai sestā pastāvēšanas gadā tautas universitātei izdevās valsts budžetā ievest 5000 latus. Agrāk Zemkopības ministrijai budžeta kārtībā tika pabalsts dots divus gadus priekš mežkopības nodaļas. Tas, protams, ne sumas apmēra ziņā, bet principa ziņā ir liels idejisks iegūvums, jo dod garantijas, ka arī valsts uz priekšu pabalstīs ārpusškolas izglītību.

Runājot par līdzekļiem ārpusškolas izglītībai, mums jāatzīmē, ka tagad pastāvošais skolas likums to uzliek tieši pašvaldībām. Diemžēl, pašvaldības dara maz, nerunājot nemaz par tiešo savu darbību, arī materialā pabalsta izsniegšanā tās dod ne daudz. Tā tautas universitāte dabon no Rīgas pilsētas bezmaksas telpas un pabalstu no 30.000—150.000 r. gadā, kas sedz tikai izdevumus, kuŗi saistīti ar šo telpu lietošanu... Tā tad priekš mācības līdzekļu iegādāšanas, bibliotēkas, lektoru atalgošanas — no pilsētas netiek maksāts ne viens santims.

Ja nu reizi esam sākuši runāt par budžetu, tad interesanti atzīmēt, ka tas katru gadu ir attiecīgi pieaudzis, atzīmējot to latos:

1920./21. g.	—	5.049,62.
1921./22. g.	—	14.133,35.
1922./23. g.	—	21.050,31.
1923./24. g.	—	25.763,82.
1924./25. g.	—	37.721,05.

Parasti no šīm sumām 33—35% ir segti no lekciju maksām, pārējie no dažādiem pabalstiem, izrikojumiem un ziedojumiem.

Līdzekļu trūkums diemžēl ir spiedis palielināt lekciju maksu. Tā pirmā semestrī tā bija 1920. g. — Ls 2,50, otrā — Ls 5; 1920./22. — par semestrī Ls 10; 1922./23. un 1923./24. par semestrī Ls 20, bet 1924./25. par semestrī Ls 25.

Mežkopības nodaļā un divgadējos abiturientuursos, sakarā ar lielākiem izdevumiem, maksa ir bijusi pirmā Ls 30, otrs Ls 30 un Ls 40 par semestrī. Par atsevišķa priekšmeta nedēļas stundu semestrī ir ņemta maksa 1920./21. m. g. Ls 0,25, bet 1924./25. — Ls 2,50.

Latvijas atbrīvošanas kara invalīdi, kā arī citi mazturīgi ir no lekciju maksas atsvabināti; dažiem mazturīgiem klausītājiem lekciju maksa samazināta.

Tautas universitāti ar līdzekļiem visvairāk ir pabalstījuši pagājušos 5 gados četras iestādes: Kultūras fonds, Zemkopības ministrijas mežu departaments (mežkopības nodaļu), Izglītības ministrija, Rīgas pilsētas valde. Tālāk piekto vietu ieņem ziedojumu ziņā: pagastu valdes, „Konsums“, kooperatīvs „Dzelzceļnieks“, apriņķu valdes u. t. t.

No bankām, pie kuŗām arī savā laikā ir griezusies tautas universitāte, no dažas ir saņemts skaists solījums, no citām nekādas atbildes, bet no vienas, Latvijas komercbankas, ziedojums 50 latu.

Viens no svarīgākiem faktiem tautas universitātes dzīvē ir bijis, pēc statutu apstiprināšanas no izglītības ministra — tautas universitātes pārveidošana par patstāvīgu autonomu mācības iestādi, kas notika 17. februārī 1922. g., kad tika izvēlēta Padome, valde un revīzijas komisija. Padomē kā locekļi iegāja: no mākslas un filosofijas fakultātes: prof. P. Šmits, prof. A. Tentelis un doc. P. Dāle; tiesību un tautsaimniecības: doc. R. Akmentiņš, doc. K. Dišlers un cand. oec. J. Vesmans; no dabas zinātņu: lekt. L. Gailits, lektriese L. Freija un doc. R. Liepiņš. No attiecīgām fakultātēm tika ievēlēti arī klausītāju pārstāvji: J. Cimmermanis, G. Irbe un Purviņš. No Jaunatnes savienības iegāja padomē: A. Laiviņš. No šī sastāva tiek ievēlēti prof. P. Šmits kā padomes priekšsēdētājs un doc. R. Akmentiņš kā valdes priekšsēdētājs. Valdē bez doc. R. Akmentiņa vēl ievēl: prof. A. Tenteli, asist. L. Gailīti, A. Laiviņu un J. Cimmermani. Ar nākamo gadu valdes locekļu skaitu samazina uz trim. Revīzijas komisijā: cand. oec. J. Vesmans, doc. J. Bokalders, doc. K. Dišlers, Irbe un Purviņš.

Par fakultātu vadītājiem ievēl: mākslas un filosofijas fakultatē prof. P. Šmitu, jurisprudences un ekonomijās — doc. R. Akmentiņu un dabas zinātņu asist. L. Gailīti.

Tādā kārtā tautas universitāte bija galīgi konstruējusies un varēja ar lielākām sekmēm turpināt uzsākto no Jaunatnes savienības un dažiem lektoriem ārpuskolas mācības gaitu.

Tautas universitātes izveidošanas ziņā jāatzīmē, ka 10. novembrī 1921. g., sakarā ar praktiskām dzīves prasībām, pie dabas zinātņu fakultātes atvērt mežkopības nodaļu ar divgadēju kursu, kuŗiem vēlāk Zemkopības ministrija sniedza budžeta kārtībā pabalstu.

Ar 1923./24. māc. gadu atvērt viengadējus sagatavošanas kursus uz abituriju; latvju un latīņu valodas kursus.

1923./24. māc. g. pavasara semestrī nodibina Pārdaugavas tautas universitātes nodaļu M. Altonovas ielā Nr. 6, zem J. Samiljona vadības. Tiek atvērti komerczinību kursi, vācu un angļu

valodu kursi, bet galvenais dažādas muzikas studijas, kuŗas jo sevišķi tiek apmeklētas no jaunatnes.

1924./25. m. g. atvēr elektrotehnikas fakultati ar trīsgadēju kursu.

Tiek sarīkoti speciali mežziņu kursi mežniecības darbiniekiem, uz kuŗiem Zemkopības ministrija komandē tos ierēdņus, kuŗiem trūcīga speciala izglītība.

Ar 1924./25. māc. gadu tiesību un tautsaimniecības fakultate ir sadalīta divās nodaļās: tiesību un tautsaimniecības, kas ir izdarīts uz klausītāju vēlēšanos specializācijas nolūkā.

Pa vasarām 1922.—1925. g. tiek sarīkoti praktiski darbi mežzinībā, mežu taksacija, mērnībā un botanikā. 1925. g. pavasara semestrī tika likvidēta mežkopības nodaļa, jo Zemkopības ministrija atzina, ka mežu resorā esot tagad galvenais darbinieku trūkums novērsts un to uz priekšu papildināt būšot iespējams no pastāvošām mežkopības skolām. Viengadējo abiturientu kursu pārorganizē par divgadēju.

1924. g. vasarā Ogrē priekš skolotājiem tiek sarīkoti 2-mēnešu dabas zinību kursi, kuŗa galvenais uzdevums dot praktiskas zināšanas un pētišanas metodes.

1924./25. m. g. sarīko specialu praktisku latviešu valodas kursu priekš ierēdņiem doc. E. Bleses vadībā.

Šinī pašā mācības gadā prof. Rob. Vippers nolaša epizodisku lekciju ciklu (četras divstundu lekcijas) „Par Eiropas likteni“.

Bez še minētiem, galvenām kārtam, sistematiskiem kursiem vēl ir nolasītas vairākas epizodiskas lekcijas.

Tautas universitātes elastīgā organizācija dod iespēju nākt pretīm nobriedušām dzīves vajadzībām. Tā p. p. tagad 1926. pavasarā semestrī uz vairāk kā 40 mērnieku lūgumu ir atvērta mērniecības fakultate, lai dotu iespēju sistematiski sagatavoties uz zvērīnāta mērnieka komisijas eksameniem. Kurss priekš tiem, kam ir mērnieka praktisks stāžs un vidusskolas izglītība, viengadējs, pārējiem bez vidusskolas izglītības — divgadējs.

No tautas universitātes mežkopības nodaļas vairāk par 40 personām (to starpā arī viena sieviete — pirmā mežzine Latvijā) ir nolikuši eksamenus pie Zemkopības ministrijas komisijas un iegūvuši meža tehniķa grādu; visi viņi ieņem attiecīgas vietas mežniecībās. Citi klausītāji vēl gatavojas uz eksameniem un tos grib likt tuvākā nākotnē.

Klausītāju, kas apmeklejuši tautas universitāti, 5 gados ir bijuši (še pieskaitīti par diviem gadiem arī Pārdaugavas tautas universitātes nodaļas apmeklētāji) 2212 personas, no tiem 1421 vīrietis un 791 sieviete. Vidēji katru gadu sistematiskus kursus apmeklē 300—350 personas, vai centrā un Pārdaugavas nodaļā kopā 600—650 personas. Vispār, klausītāju skaits ir stabilizējies un lielas starpības atsevišķos gados nav.

Vecuma ziņā apmeklētāji tiek uzņemti, sākot ar 16 gadiem. Lielākā daļa klausītāju pieder pie tiem, kuŗu vecums svārstās starp 21—30 gadiem, tādu pavisam ir bijis 830 personas; bet tautas universitāti apmeklē arī personas, kuŗiem jau pāri par 50 gadiem.

Klausītāju sastāvs Pārdaugavas nodaļā ir, salīdzinot, jaunāks kā centrā (Raiņa bulvari, 8); tur lielākais skaits klausītāju krit uz tiem, kam 16—20 gadi.

Izglītības ziņā klausītāju sastāvs ir ļoti dažāds; lielākais vairums ir personu ar nepabeigtu vidusskolas izglītību (819), pēc tam vidusskolu beigušie, ar elementaru izglītību, studenti un, beidzot, augstskolas beigušie (22 personas).

Pēc nodarbošanās, vispār, pirmo vietu ieņem personas, kuŗas strādā valsts vai pašvaldības iestādēs (635), tirdzniecības-rūpniecības kalpotāji, dažādu inteliģentu profesiju darbinieki, skolēni, studenti, strādnieki, personas bez noteiktas nodarbošanās.

Jāatzīmē, ka Pārdaugavas nodaļā pirmo vietu ieņem strādnieki, pēc tiem skolēni un citi.

Pēc tautības lielais vairums ir latvieši, izņemot 122 personas, kuŗas pieder pie dažādām tautībām. Attiecībā uz ģimenes dzīvi, klausītāju vairums ir neprecējušies, spriežot pēc 3 gadu datiem (1085), jo par pirmiem diviem trūkst statistiķu datu; centrā — precējušos skaits diezgan liels, tā 1923./24. māc. g. to bija vairāk par 40%; Pārdaugavas nodaļā noteikti pārsvars neprecētiem.

No dažādām fakultatēm centrā visvairāk iesākumā apmeklēta mākslas un filosofijas, pēc tam pārsvaru ieguvusi tiesību un tautsaimniecības fakultate ar 422 personu apmeklētāju 5 gadu laikā.

Pārdaugavas nodaļā, kuŗā izcilus vietu ieņem muzikas pasniegšana, pirmās vietas ieņem vijolu, klavieru un pūtēju studija. No attiecīgiem priekšmetiem vairāk bija apmeklētas Pārdaugavas nodaļā vācu un angļu valodas, mazāk komerczinību kursi (1923./24. m. g. stiprus traucējumus ienesa satiksmes apgrūtinājumi pār Daugavu).

Klausītāju simpatijas noteikti priekš sistematiskām lekcijām; epizodiskas apmeklē vairāk gadījuma klausītāji.

Pavisam pa pieciem gadiem ir nolasītas sistematiskas lekcijas resp. veda apmācība 302 priekšmetos, kuŗus lasījuši resp. veduši apmācību 233 lektori (skaitot tos pa atsevišķiem gadiem). Interesanti atzīmēt pakāpenisku priekšmetu skaita pieaugšanu:

1920./21. māc. gadā	27	lektori lasa	28	priekšmetus.
1921./22. „ „	35	„ „	40	„
1922./23. „ „	39	„ „	57	„
1923./24. „ „	64	„ „	81	„
1924./25. „ „	68	„ „	96	„

Lektoru sastāvā galveno vietu vairāk par 50% ieņem valsts universitātes mācības spēki, tāļāk sabiedriski darbinieki: senatori, tiesas palatas un apgabaltiesas locekļi, ministriju augstākie ierēdņi un skolotāji.

Par padomes priekšsēdētāju ir bijis visu laiku prof. P. Šmits; par valdes priekšsēdētāju doc. R. Akmentiņš, bet valdes locekļiem asist. L. Gailits un klausītāju pārstāvis I. Cimmermanis.

Par mākslas un filosofijas fakultātes vadītāju no 1922./23. m. g. doc. Dr. honoris causa J. Velme, par tiesību un tautsaimniecības no 1921./22. m. g. doc. R. Akmentiņš, dabas zinātņu mežkopības nodaļas asist. L. Gailits no 1921./22. m. g.

Elektro-tehnikas fakultāti vada doc. A. Stūresteps. Divgadējo sagatavošanās kursu uz abituriju — inž. K. Vanags.

Pēc savas tagadējās organizācijas, Latvijas tautas universitāte pieder pie brīvo universitāšu tipa; viņa sniedz augstāko izglītību katram, neatkarīgi no viņa iepriekšējā izglītības cenza.

Daži pamata priekšmeti tiek lasīti katru gadu, lai dotu iespēju jauniem klausītājiem sekot speciāliem priekšmetiem. Klausītāji var sekot fakultāšu plāniem, kā arī var brīvi pierakstīties uz tiem priekšmetiem, kādus vēlas. Tādā kārtā tiem bija un ir dota pilnīga iespēja 3—4 gadu laikā noklausīties visu sistematisko kursu tiesību un tautsaimniecības, elektrotehnikas, vai mākslas un filosofijas fakultātēs.

Citās speciālās nozarēs paredzēts īsāks laiks — 2—3 gadi, atkarībā no priekšmetu daudzuma.

Pēc angļu University Extension parauga ievesti pārbaudījumi tiem, kas to vēlas; pārbaudījumu rezultātus atzīmē lekciju grāmatīnās. Sakarā ar tautas universitātes statutu 34. paragrafu tiem, kas noklausījušies tautas universitātē kādu sistematisku kursu un izturējuši pārbaudījumus, izsniedz apliecības.

Jāatzīmē to patikamo faktu, ka personu skaits, kuŗi vēlas likt eksāmenus, aug, jo sevišķi tas sakāms par tiesību un tautsaimniecības fakultātes klausītājiem. Nevar arī ignorēt to faktu, ka uz klausītāju vēlēšanos pati fakultāte no iepriekš domātā 3-gadējā kursa pārgājusi uz 4-gadīgu. To pašu tendenci mēs novērojam tagad arī elektro-tehnikas fakultātē — klausītāji vēlas dabūt plašu augstskolas izglītību un tādēļ prasa 3 gadu kursa vietā 4-gadīgu.

Klausītāju kontingents ir pilnīgi noteicis tautas universitātes raksturu: centrā tai ir pārsvarā augstskolas izglītība, Pārdaugavas nodaļā — muzikalā un valodas.

Attiecībā uz klausītāju simpatijām, var nākt pie noteikta slēdziena, ka visvairāk interesējas par tām fakultātēm, nodaļām, resp. kursiem, kuŗiem praktisks nolūks. Tā pakāpeniski ir samazinājies klausītāju skaits mākslas un filosofijas fakultātē. Da-

bas zinātņu fakultātei pašā sākumā bija maz apmeklētāju, kādēļ organizētā bioloģijas nodaļa pēc 1½ gada likvidējās, jo klausītāji pārgāja uz mežkopības nodaļu. Protams, šē spēlē lomu arī dabas zinātņu fakultātes organizācijas grūtības: attiecīgu telpu trūkums, vajadzīgi lieli līdzekļi u. t. t.

Tie paši motīvi arī citās valstīs iesākumā neļauj tautas universitātes dabas zinātņu fakultātes attīstīties. Novērojamas praktiskās tendences jāizskaidro, kā redzams, pa daļai ar latviešu rakstura praktiskām īpašībām; protams, pēc lielā kara laikmeta katra eksistences jautājumam arī ne maza loma. Sacītam par labu ilustrāciju no tautas universitātes prakses var noderēt piemērs ar mākslas un filosofijas fakultāti, kurā klausītāju skaits samazinājās; turpretī 1925. g. rudenī atvērta pādidagoģiskā nodaļa ar divgadēju kursu (pēc valsts universitātes divgadīgās pādidagoģijas nodaļas likvidēšanas) — klausītāju ir pilnīgi pietiekoši.

Kas attiecas uz latviešu rakstura praktiskām tendencēm, tad viņas ir arī citām tautām. Tā šī īpašība tautas augstskolās ir novērojama jo sevišķi Zviedrijā, kur tautas augstskolas ir pārvērtušās par tipiskām lauksaimniecības un mājkopības skolām. Praktisko tendenci tautas augstskolās tāpat atzīmē arī Vācijā Dr. H. Sievers*).

Vienā tautas universitātes apmeklētāju daļa novērojama stipra tendence pēc tiesībām, diploma... Vārbūt, šē spēlē lomu atkal latviešu praktiskā daba, vārbūt, vecās atmiņas no agrākiem laikiem, kur papīram, bet ne zināšanām, bija galvenā nozīme... Neapstājoties plašāki pie šī jautājuma, bet atzīmējot to, mums būs tomēr jāmeklē šai tieksmei atrisinājums, jo dzīve arī demokrātiskā valstī prasa zināšanu ietilpināšanu attiecīgā formā. Vai nu tas būtu pilnīgā brīvas universitātes izveidošanā, kur paraleli augstskolas izglītībai varētu iegūt formeli vidusskolas zināšanas (faktiski mums tagadējā tautas universitātes organizācija tas jau ir!), vai nu nostāties uz konservatīvās Anglijas Oksfordas, Kembridžas un citu universitāšu viedokļa, kurās atļauj University Extension beigušiem iestāties universitātē un to beigt 2 gados! Mums vēl ir trešais vidējš ceļš, kurš varētu pilnīgi piemērot tiem, kas nobijuši tautas universitātē 3—4 gadus un nolikuši attiecīgā fakultātē ekzāmenus, t. i. piemērot tiem valsts universitātes satversmes 80. pantu, kurš paredz, ka bez vidusskolu beigušiem „citu skolu absolventus uzņem par studentiem, ja šīs skolas ar likumu vai ar universitātes lēmumu, attiecībā uz noteiktu fakultāti, ir pielīdzinātas Latvijas pilntiesīgām vispārīzglītojošām vidusskolām.“ Šis princips jau ir ticis piemērots dažos gadījumos agrāk no organizācijas padomes un vēlāk no

*) Sk. viņa Der Volkshochschulgedanke und seine Verwirklichung auf dem Lande. Leipzig, 1921.

dekanu padomes, uzņemot universitātē dažus sabiedriskus darbiniekus ar nepilnīgu, ne formelu vidusskolas izglītību. Protams, šo parādību nevajadzētu pārvērst par vispārēju, še vajaga ievērot individuēli katras personas izcilus īpašības, kā to, starp citu, uzsvērusi Prūsijas izglītības ministrija, atļaujot uzņemt universitātē dažas personas bez vidusskolas izglītības. Šinī ziņā mūsu likums pilnīgi atbilst pievestam principam, jo katrā gadījumā prasa attiecīgās fakultātes lēmuma apstiprināšanu no dekanu padomes.

Ja tāds atrisinājums šiem jautājumiem tiktu dots, tad tautas universitātu kustībai būtu likts drošs pamats un tā tiešām palīdzētu augstskolas izglītību ievest pašā tautā, dodama iespēju spējīgākiem arī iegūt vēlāki formeli pabeigtu augstskolas izglītību.

Starp citu, mūsu jaunajā izglītības likumā jāievēd dažādi komisiju eksameni, kuŗi dotu iespēju dažādās zinību nozarēs izturēt eksterniem pārbaudījumus, t. i. visādi sekmēt, atvieglot izglītības iegūšanu. Daudzu bailes par inteligēnces pārprodukciju še liekas, jo tad jau vajaga taisīt arī tiem attiecīgu slēdzienu: likt noteiktus šķēršļus izglītības sasniegšanai, kā tas bija Krievijā Tolstoja, Deļanova un citu ministru laikā. Protams, tādu ceļu neviens Latvijā negribēs iet. Vispār pārāk lielas bažas par inteligēnces pārprodukciju pie mums. Bet tas vismaz tagad un tuvākā nākotnē ir liels pārpratums. Nerunājot nemaz par to, kas var būt par īstu inteligentu, un pieņemot nepilnīgu ārēju pazīmi, ka par inteligentu varētu būt vidusskolas un augstskolu beigušie, tad tomēr, arī no šī nepilnīgā viedokļa izejot, mums nevajaga aizmirst tagadējos faktiskos apstākļus. Nevajaga aizmirst, ka mums, sākot no ministriem, departamentu direktoriem un daudz citām atbildīgām personām — daudziem nav vidus, nemaz nerunājot par augstskolas izglītību. Nevajaga aizmirst, ka daudzās provinces pilsētās nav neviena zvērināta advokāta, trūkst tiesnešu un miertiesnešu ar augstāku juridisku izglītību; trūkst ar augstskolas izglītību vidusskolas skolotāju, ārstu, nerunājot nemaz par zemēm... Baidās, ka vidusskolas beiguši nevarēs strādāt savās mājās, baidās, ka pagasta darbvedim vai pamatskolas skolotājiem ir lieka plašāka izglītība. Bet pagasta darbvedim vajaga būt vispusīgi izglītotam, vislabāki būt juristam.

Vēl viens motīvs beidzamo laiku kongresos: beidz vidusskolas un augstskolu drīzi arī beigs daudz, bet ierēdņu Latvijā gadā mirst ap 400 personas, ergo — kur gan visi tie beigušie ies. Atkal aizmirst, ka ne visiem vajaga tapt par ierēdņiem, ka mums daudzi no vidusskolu apmeklētājiem un lielā daļa studentu jau ir ierēdņi tagad, sākot no ministra, un beidzot ar mazāko ierēdņi. Arī Saeimā ir laba daļa studentu. Var pat apgalvot, ka, ja vienā skaistā dienā visi studenti pārtrauktu darbus valsts, pašvaldību iestādēs un privatos uzņēmumos, avižu redakcijās un citur, tad

daudz kas apstātos no mūsu dzīves un inteliģenci vajadzētu ņemt no citurienes... Baidās vēl no nodilušās frāzes par inteliģences eksportu, bet aizmirst, ka apstākļi tagad citi un galu galā aizmirst, ka maza tauta var būt spēcīga tikai ar savu inteliģenci un ka labāk to dot citai tautai, nekā ņemt no tās.

Inteliģences jautājumu, gaŗam ejot, še man bija jāatzīmē, jo bieži tautas universitātes darbiniekiem arī nākas dzirdēt pārmetumus par inteliģences lieku radišanu, izglītības iestāžu paralelismu u. t. t. Kas attiecas uz izglītības iestāžu paralelismu, tad tas ir pārpratums, jo visa ārpusskolas izglītība ir paralele parastiem skolu izglītības veidiem. Un mūsu katra uzdevums ir sekmēt izglītību pašos tumšākos Latvijas kaktos, jo tikai ar īstu izglītību mēs varam būt pretstats austrumu komunismam, kā arī izveidot un paturēt savu suvereno valsti.

Arī Latvijas tautas universitāte ir spraudusi sev par mērķi pacelt tautas kultūras līmeni, padarīt katram pieejamu zinātņi un mākslu, dot iespēju katram tikt pie augstskolas izglītības. Un to viņa grib sasniegt ne tikai caur tīras zinātnes izplatīšanu, bet arī darbinieku teoretisku un praktisku sagatavošanu dažādām valsts un pašvaldības, kooperācijas, rūpniecības, tirdzniecības un citām nozarēm.

Latvju tauta, nodibinādama savu valsti, ir spidoši pierādījusi, ka izglītībai nav tik vien teoretiski-kultūrela, bet arī praktiski-politiska nozīme. Un to mēs redzam arī pie visām citām tautām, kas atdalījušās no Krievijas un iegūvušas patstāvību. Tikai tām tautām, kuŗas izglītības ziņā stāvēja augstāk par krieviem, izdevās nodibināt savas valstis; jo pašnoteikšanas tiesību deklarācija maz var dot tautai, kuŗas plašākās tautas daļas ir tumšas. Bet par maz ir nodibināt valsti — vajaga arī saprast to izveidot un paturēt savu patstāvību. Un to mēs atkal tikai vienīgi varam izdarīt caur izglītību, jo caur tautas kultūras līmeņa pacelšanu mums būs iespējams arī ekonomiski nostiprināties. Lai savā galvas pilsētā, šini lielajā starptautiskā krustceļā, latvieši varētu konkurēt ar citām tautām, mums vēl daudz jāstrādā visās nozarēs, vai tas nu būtu tīri praktiskas dzīves, vai mākslas, vai zinātnes laukā. Katram, sākot no vienkāršā fiziska darba strādnieka un beidzot ar augstāku ierēdņi, savā darbā jāpaliek kvalificētam. Mēs maza tauta un varam būt lieli citu tautu saimē tikai ar savas neatlaiddīgas gribas realizāciju. Ne tik vien paturēt savas iekarotās pozīcijas, bet arī iegūt jaunas. Tas panākams tikai caur darbu un izglītību.

Bet mēs būtu vienpusīgi, ja ievērotu tikai praktisko nusi, ekonomiku... Mums vajaga attīstīt katrā bez izglītības, kuŗa tam dotu labāku ekonomisku stāvokli, arī pienākuma sajūtu pret valsti, savu tautu, attīstīt vispusīgi cilvēka personību, kas varētu kritiski skatīties uz dzīvi. Un šis, man šķiet, ir viens no lielākiem tautas augstskolu uzdevumiem. Modināt un attīstīt

cilvēkā visas viņa spējas tikumiskā, zinātniskā un sabiedriskā ziņā, lai tas sevī izveidotu pasaules uzskatu un taptu tiešām par izglītotu un atbildību nesošu personību. Ne pusinteligences, ne diletantu radišana, kuŗi var būt viskaitīgāki priekš tautas nākotnes, bet caur nopietnu sistematisku darbu radīt personas, kuŗas galīgi palīdzētu izveidot un nostiprināt savas tautas stāvokli.

*

Pie mums tautas augstskolas, kā ārpusskolas izglītības virziens, ir attīstījies Rīgā, kur latviešiem pastāv jau 5 gadus divas (tautas universitāte un tautas augstskola), vāciešiem — Herdera institūts, krieviem — universitātes kursi un žīdiem — sava tautas universitāte. Bez tam tautas universitātei un tautas augstskolai ir dažas nodaļas provinces pilsētās.

Vispāri, šī kustība Latvijā, tāpat kā Austrijā, Vācijā*, Ziemeļ-Amerikā un Anglijā, ir attīstījusies pilsētās, galvenām kārtām Rīgā. Ar to arī izskaidrojas tā tendence, ka tautas universitāte, Herdera institūts un krievu universitātes kursi, ievērojot Rīgas apstākļus, noteikti pēc savas būtības pārvēršas par brīvu augstskolu ar plašākiem sistemātiskiem kursiem, kuŗas programmas ziņā tuvojas parastām valsts augstskolas tipam.

Šis norādītais apstākļis dažam labam, kuŗam galvenām kārtām pazīstamas Skandināvijas resp. Danijas no Grundtvīga nodibinātās lauku tautas pagājušā gadsimtenā 40-os gados augstskolas, izsauc dažus jautājumus un pārpratumus par paralelismu, par universitātes kopēšanu, par to, ka vajagot ņemt programmu ziņā paraugu no Danijas tautas augstskolām un daudz citus. Es šē negribu nevienam kaut ko pārņemt, jo vispār arī citur „par tautas augstskolu valda joprojām, — kā augšā minētais Dr. H. Sievers saka, — liela neskaidrība.“

Bet man šķiet, ka ir laiks tikt ar šo jautājumu skaidrībā. Un šis jautājums nemaz nav tik sarežģīts, ja tik ievēro, ka šē darīšana galvenām kārtām ar pieaugušiem, kuŗiem nav savā

*) Sal. Dr. H. Sievers'a uzskatus, kuri man šķiet pareizāki, ar P. Kaestnera uzskatu, pēc kuŗa Vācijā tautas augstskolas nodibinājušās pirmās 1905. g. Slezvig-Holšteinā pēc dāņu parauga uz laukiem. (Skat. Volkshochschulen iekš Handbuch der Politik III. S. 302 l.). Kaestnera uzskats atzīmē tikai vēsturisku faktu par tautas augstskolu nodibināšanu uz laukiem, bet tas neatzīmē plašāku idejisku kustību, kuŗa neapšaubāmi Vācijā ir sākusies pilsētās; ko Dr. H. Sievers kategoriski izteic: „Bei uns dagegen hat die Volkshochschulbewegung in den Städten angefangen, und wir stehen jetzt vor der Frage, was für das platte Land geschehen soll und getau werden kann“. (Sk. viņa „Der Volkshochschulgedanke und seine Verwirklichung auf dem Lande“. Glogau 1921. 3. l.). Vācijā jau no 1877. g. Berlīnē darbojās Humbolt-Akadēmija, kuŗa no 1902. g. pārvērtās par „brīvu tautas augstskolu“. Tagad arī Vācijā darbojās ļoti plaši tā sauktie „Volkstümliche Hochschulkurse“. Sk. Politisches Handwörterbuch, 1923. g., 2. seļ. 915. l.

laikā, dažādu faktisku un formēlu iemēslu dēļ, bijis iespējams iegūt vēlamu izglītību, — vai tā nu būtu vienkārša elementārā, vai vidus ar dažādām speciālām nozarēm, vai, beidzot, istā vārda nozīmē — augstskolas izglītība. Otrs, kas jāievēro pie šī jautājuma atrisināšanas, ir tas, ka šie parasti darišana ar tiem, kas paši sevi uztura, strādā un tādēļ izglītības iegūšanai vai tās papildināšanai var veltīt tikai vakara stundas. Trešais ir tas — kāda veida izglītība ir visvairāk vajadzīga zināmā rajonā. No šo triju apstākļu ievērošanas tiek noteikts arī tautas augstskolas tips — vai tas būs līdzīgs valsts augstskolai, vai tam būs vidējas vai elementāras skolas raksturs.

Būtu, protams, smieklīgi radīt tagadējai tautas universitātei programmu ziņā līdzīgu iestādi uz zemēm. Nerunājot nemaz par citu, tas nebūtu iespējams jau lektoru trūkuma dēļ. Lauku tautas augstskolu uzdevumi ir citi un tādēļ tur arī jābūt attiecīgiem priekšmetiem. Tur Skandināvijas tautas augstskolu internatu veidiem un programām var būt noteicošs vārds. Bet ja runa iet par pilsētas tautas universitātēm, tad par paraugu var nodēvēt Ziemeļu Amerikas*), kuņas vairāk pazīstamas zem Anglijas University Extension vārda.

Mūsu tautas universitāšu kustība vēl ir jauna, viņa Rīgā, kā mūsu kultūras centrā, sāk nostiprināties, bet provinču pilsētās un uz laukiem tā gaida vēl ārpusskolas darbiniekus. Aplam ir domāt, ka provincē šī lieta ir realizējama no centra. Tas ne līdzekļu, ne lektoru ziņā nav iespējams, jo šie var būt runa tikai par dažām epizodiskām un lielais isu ciklu lekcijām. Bet latvietis jau grib kaut ko pamatīgāku, sistemātisku... Šis darbs ir galvenām kārtām veicams no vietējiem kultūras darbiniekiem — skolotājiem, ārstiem, agronomiem, tiesnešiem un citiem. Ja rāsies 1—2—3 enerģiski darbinieki uz vietām, kas gribēs daļu no sava laika ziedot tautas universitātei, tad sekmes ir nodrošinātas. Bet kas reizi ir patiesi aizrauts no svētīgas tautas universitātes idejas, tas vairs no tās vajā netiks.

Ja tautas universitātes resp. augstskolas vēl ir reta parādība provinču pilsētās un pavisam nav uz laukiem, kur tik labi šim mērķim varētu izlietot atsavinātos muižu centrus, ierīkojot internātu veidā tautas augstskolas, — tad tas, galvenām kārtām, izskaidrojams ar attiecīgu darbinieku trūkumu. Atkarotāju, mums vēl ļoti maz istas inteligences, un mums jācer, ka to skaitu pavairošs mūsu jaunās izglītības iestādes.

Sabiedrībā ir bieži izplatīts uzskats, ka tautas augstskolas ir iestādes ar partejisku, politisku nokrāsu. Tas izsaukts caur

*) Pirmā „University Extension“ ir nodibināta Ņujorkā, 1850. g. no Pētera Cooper'a. Pēc šī piemēra vēlāk tās attīstījās Anglijā un Skotijā.

to, ka ārpusskolas laukā dažreiz darbojas krasi politiski darbinieki, kuŗiem, protams, var būt arī savi blakus mērķi.

Kas attiecās uz tautas universitāti, tad viņa visu laiku ir darbojusies kā bezpartejiska, neitrāla izglītības iestāde, jo pēc mūsu pārlicības tikai tāda iestāde var normāli attīstīties un sasniegt tautas izglītības un audzināšanas mērķus. Protams, ar to nav teikts, ka mūsu apstākļos nēvarētu būt tautas augstskolas ar citiem, šaurākiem mērķiem, kā to p. p. redzam Vācijā, kur nodibinātas: neitrālās, reliģiskās, nacionalistiskās un socialistiskās tautas augstskolas. Tur piegriež pie viņu izvēles nozīmi tām personām, kas šīs iestādes vada un tādā kārtā pilsoņi sadalās pēc savām tieksmēm.

Beidzot savu pārskatu par Latvijas tautas universitātes 5 gadu darbību, man jāatzīmē, ka no sākuma lektoru trūkuma dēļ nebija iespējams izstrādāt noteiktu priekšmetu plānu. Pirmā un arī pa daļai otrā tautas universitātes pastāvēšanas gadā bija jāreķinājas ar to, kādos speciālos priekšmetos varēja dabūt lektorus. Tājākā gaitā mēs redzam, kā šīs trūkums tiek novērsts un lieta nostādīta normāli: papriekšu noteikt lasāmos priekšmetus un tad uzaicināt lektorus. Tādā kārtā maz pamazām tika radīti pakāpeniski dažādu fakultātu un nodaļu mācības plāni. Protams, bez tiem tautas universitātes brīvais, ne formēli saistītais raksturs dod iespēju ievest jaunus priekšmetus, lekciju ciklus un epizodiskās lekcijas. Še vēl daudz kas darāms, lai labāki varētu nostādīt zinātņu pasniegšanu. Ļoti sajūtams ir attiecīgu telpu trūkums, kas būtu pilnīgi tautas universitātes rīcībā. Līdzekļu trūkums neatļauj izdot plašākus priekšmetu prospektus, lekciju konspektus, kas atvieglotu lasāmo priekšmetu piesavināšanu, kā tas pierādīts angļu University Extension praksē.

Apmeklētāju bez šaubām varēja būt centrā un Torņkalnā ne 600—700, bet stipri vairāk. Tur viens no iemesliem ir tas, ka daudziem nav zināms par tautas universitātes pastāvēšanu, viņas mērķiem un darbiem. Še atkal mēs atduŗamies uz līdzekļu trūkumu. Sludinājumi maksā dārgi, bet kas attiecās uz dažādu aizrādījumu resp. informāciju ievietošanu, tad, diemžēl, mūsu laikraksti ļoti maz piegriež vērību ārpusskolas jautājumiem... Tas jo sevišķi jāsaķa par mūsu pilsoniskiem laikrakstiem. Ja „Socialdemokrāts“ par savas tautas augstskolas sarīkojamām lekcijām raksta katrā numurā, tad mums ar lielām grūtībām un lūgumiem izdodas ievietot nēdaudzas un pie tam vēl sagrozītas rindiņas, kuŗās izlaists galvenais, bet ievietots mazāk nozīmīgais. Partiju lietas, kriminālā kronika, pūļa sensācijas ir tagad vadošie jautājumi mūsu laikrakstos, kuŗiem vajadzēja piegriezt vērību lielākiem kultūras problemiem, lai gūtu lasītāji arī kādas zināšanas no lielā lapu skaita. Šinī ziņā mums daudz vēl jā-mācās no citām tautām un varbūt arī no priekškaŗa vecām Vēbera „Balss“ un Plātes „Mājas Viesa“.

Ir vēl viens iemesls, kādēļ daži, kuņiem nepieciešami būtu apmeklēt tautas universitāti, atraujās no tās, iedomādamies, ka tur darīšana vienīgi ar populāriem, nepilnīgiem priekšmetu kursiem... Dažus atbaida zināma kautrība no vārda „tautas“*). Tas, protams, viss ir liels pārpratums. Mums, kā jau aizrādīju, tautas universitātes uzbūves pamatos ir likts brīvas augstskolas princips, t. i. katram plaša augstskolas izglītība bez formēliem ierobežojumiem. Ne drusciņas no kunga galda, bet tā pati izglītība!

Tie, kas apmeklējuši tautas universitāti jau vairākus gadus, to labi zina! Tagad tautas universitāte, kā Latvijas kultūras parādība, ir ieguvusi savas pilsoniskās tiesības mūsu dzīvē. To nostiprināt, protams, ir palīdzējuši lielā mērā mūsu klausītāji, kādēļ šē bez agrāk pievestiem statistiskiem datiem, es gribu par tiem dot vispārēju raksturojumu. Lielākā daļa klausītāju pieder pie inteligentu profesiju darbiniekiem. Strādādami 6—8 stundas savā ikdienišķā darbā, tie vēl atrod par iespējamu veltīt studijām katru darba dienu 4—6 stundas. Bieži daudzi nāk tieši no savām darba vietām, lāga nepaēzdami pusdienas. Daudzi no viņiem vecākos gados, sirmiem matiem; daudzi ģimenes cilvēki ar savām mājas rūpēm, dažam labam meita vai dēls studē augstskolā. Ar lielu aizrautību tie grib papildināt savu izglītību, grib panākt kara gados un bēgļu laikmetā nokavēto... Un kā gatavojās uz pārbaudījumiem! Dažs labs no tiem varētu noderēt par labu paraugu augstskolas studentiem. Pie tādiem apstākļiem strādāt tautas universitātē lektoriem ir lielākais gandarījums. Un tas dažam labam no saviem dienas darbiem nogurušam lektoram dod enerģiju un prieku strādāt... Mums jau vēl nevar būt runa par to, ka būtu lektoru kadrs, kas vienīgi strādātu un ziedotu visus spēkus tautas universitātei. Iepazīstoties ar angļu 50 gadu University Extension vēsturi, mēs redzam, ka šim jautājumam tagad arī tiek piegriezta lielākā vērtība, lai no dienas darba „nogurdinātus klausītājus“ nenodotu „pārpūlējušos profesoru“ rokās, kuņ enerģija būtu pilnīgi izsmelta no viņu dienas studentiem.

„Šādā darbā, kur klausītāji paši ir nogurdināti pēc sava dienas darba — ir nepieciešami, lai lektors būtu vislabākais. Viņam vajadzētu būt vīram, kas spējīgs savu priekšmetu pasniegt skaidri, pievilcīgi, isi. Šis darbs prasa mācības spēka vislielāko

*) Dažam labam no tiem es varu aizrādīt uz interesanto faktu, ka, kad Maskavā atklāja tautas universitāti, 1910. g., tad pirmais, kā klausītājs pierakstījās kāds Šingarevs ar augstskolas izglītību, kurš, protams, citā nozarē gribēja papildināt savas zināšanas... Starp citiem šini tautas universitāte ir dabūjuši izglītību dažs 'abs no tagadejiem) Latvijas sabiedriskiem darbiniekiem.

enerģiju un nevar būt rūpīgi un ar panākumiem izpildīts, ja ir savienots ar grūtiem dienas darbiem.“*)

Bez šaubām, tautas universitāšu lektoru darbs prasa lielu kvalifikāciju, kādēļ to nozīme tiek no visiem pastrīpota, vai nu rakstītu par angļu, dāņu, vācu, somu vai citām tautas augstskolām. Tadēļ dodot šo īso pārskatu būtu aplam neminēt tās personas, kuŗas savus spēkus ir ziedojuši darbam, kuŗam Latvijā vajaga būt lielākai nākotnei.

Pagājušo piecu gadu laikā ir lasījuši tautas universitatē sekoši profesori: K. Arabažins, Fr. Balodis, K. Balodis, J. Endzelīns, V. Gribovskis (†), A. Kangers, K. Kundziņš, J. Plāķis, V. Sinaiskis, A. Spekke, P. Šmits, A. Tentelis, B. Vippers un R. Vippers.

Docenti: R. Akmentiņš, J. Asars, L. Ausējs, J. Auškaps, J. Balodis, J. Bērziņš, L. Bērziņš, E. Blese, J. Bokalders, V. Bukovskis, Rīgas apgabaltiesas priekšsēdētājs A. Būmanis, P. Dāle, E. Dišlers, K. Dišlers, J. Grigorjevs, Rud. Jürgens, A. Krūmiņš, A. Liepiņš, senators A. Loebers, K. Melders, R. Neimans, K. Straubergs, A. Sturesteps, A. Teikmans, J. Velme, J. Vitols un Fr. Zālīte.

Lektori: inž. A. Auziņš, ass. K. Ābele, tiesu palatas prok. cand. jur. V. Alksnis, A. Balodis, cand. jur. et oec. P. Bergis, Rob. Bērziņš, cand. hist. A. Bīlmanis, inž. J. Branders, cand. oec. J. Ceichners, D. phil. T. Celms, T. Dāvis, cand. hist. P. Dreimans, māc. mežk. K. Eiche, cand. jur. G. Fedders, cand. oec. K. Freimanis, L. Freij, L. Gailīts, senators A. Gubens, kapelm. G. Helmans, M. Irbe, inž. A. Jagars, cand. jur. B. Jevlanovs, Z. Jochanson, kapelm. E. Kalniņš, inž. J. Kaņepājs, inž. J. Kociņš, cand. nat. J. Kupfers, vid. sk. direktors J. Lapiņš, tiesu palat. krim. dep. pr-jis cand. jur. H. Lazdiņš, vid. sk. direktors A. Lesnieks, ass. R. Liepiņš, ass. V. Melders, cand. jur. P. Mucenieks, Dr. P. Mucenieks, inž. O. Murevskis, cand. rer. merc. E. Nagobads, māc. mežk. J. Ozols, J. Ozoliņš, tiesu palat. loc. cand. jur. O. Ozoliņš, Dr. phil. Paļevič-Bitte, G. Rāmnieks, A. Rāterman, A. Reinholds, inž. V. Reicholds, E. Reiziņš, inž. H. Resnais, Reiss, J. Rozentāls, ass. A. Rozēns, E. Rudovska, M. Salnāja, J. Samiljons, skol. inst. dir. V. Seile, J. Siliņš, J. Sudrabs, cand. agr. P. Starcs, virsmēžz. A. Staune, K. Steinbriks, R. Sterns, kapelm. V. Stiebrīņš, cand. phil. J. Students, cand. rer. merc. A. Spring, ass. N. Tranzehe, inž. K. Vanags, cand. oec. J. Vesmans, J. Veispāls, māc. mežk. J. Vītiņš, J. Vitols, G. Vulfs, P. Zālīts, cand. oec. R. Zariņš, Zariņš, grāmatv. A. Zelmans un asist. V. Zemīts.

Šinī vietā telpu trūkuma dēļ es negribu pārskaitīt to priekš-

*) Skat. W. H. Draper University Extension. A survey of fifty years. 1873.—1923. g. Cambridge 1923. 27 lapu.

metu gaŗo sarakstu, kuŗi tiek un ir lasiti tautas universitatē 5 gadu pastāvēšanas laikā. Tie, kas par to interesējas, var ar tiem iepazīties no attiecīgiem lekciju sarakstiem, kuŗi ir izdoti un dabūjami tautas universitatē.

Bet tā kā šā raksta nolūks nav tik dot pārskatu par tautas universitatē darbību vien, bet arī dot dažus aizrādījumus, praktiskus slēdzienus, kuŗi noderētu nākamām tautas universitatēm provincē, tad, runājot īsumā par tautas universitāšu programmu, gribētos šē aizrādīt, ka tanī ir ierādāma, starp citiem, redzama vieta pilsoņu tiesību un pienākumu jautājumiem, vai nu tie tiktu pasniegti kā apvienots viens priekšmets (pilsoņu zinātne — Bürgerkunde), vai kā vairāki — ievads tiesību zinātnē, valsts tiesībās.

Lai tiešām mūsu viena no demokrātiskākām tautām joprojām paliktu vienota kulturas un politiskā vienībā, nepieciešami tautā nodibināt īstu tiesisku sajūtu, likt izprast, ka valsts ir viņa pati un ka no viņas pašas atkaras Saeima, valdība un visa labklājība.

Kaŗ attiecas uz tautas universitāšu uzdevumiem, tad tie, kā jau agrāk aizrādīju, ir ļoti plaši un viņi lielā mērā ir realizēti pagājušos 5 gados no Latvijas tautas universitatē. Pa šo ceļu jāiet arī tāļāk — ne tik vispārējā izglītība, kā pašmērķis, kā kultūrela darbība, bet arī kā sagatavošanās priekš praktiskas nodarbošanās, profesijas. Pedējā var būt tieša, caur darbinieku sagatavošanu praktiskam darbam, vai padziļinājot to zināšanas viņu speciālā nozarē, vai atkal netieši sagatavojot tos tāļākām speciālām studijām dažādās augstskolās.

Mums jāatmet tas uzskats, ka tautas universitatē ir tikai kāds piedēklis pie vispārējās izglītības sistēmas, ka tā nevar būt „kāda speciāla skola“*) u. t. t. Viņai jābūt tiem pašiem kultūras mērķiem, kā visām citām mācības iestādēm, bet ja viņām to nav, tad viņas ir liekas. Starpība šē tik apmeklētāju kontingenta ziņā un priekšmetu pasniegšanas metodēs. Protams, katrai zemei tautas universitāšu jautājumā var būt savas īpatnības, bet tas pamatu negroza.

Mums šiem jautājumiem jābūt skaidriem, jo nevajaga būt pravietim, lai pateiktu, ka katras kultūras tautas dzīvē visā drīzumā tautas universitatē ieņems starp izglītības iestādēm redzamāko vietu. Lai mēs nepaliktu pakaļ citām tautām, mums tas jau pē laika jāņem, jo sevišķi kā mazai tautai, vēra.

*) Tāds uzskats ir literatūrā, jo sevišķi par dāņu augstskolām, plaši izplatīts: Bet man šķiet, pareizāks būs tas jaunākais uzskats, kādu tagad var atrast pie dažiem rakstniekiem. Tā starp citiem interesanti šē atzīmēt Rudolfa Lämmela domas viņa „Die Volkshochschule“ Kritisches pädagogisches und programmatisches. Zürich 1919. Ar šo grāmatīņu iepazīšinos tikai 1925. g. un biju patīkami pārsteigts; ka tautas universitatē praktiskai darbībai viņā atradu teorētisku pamatojumu.

Pie šiem jautājumiem mums būs vēl jātgriežas. Bet arī šini vietā man gribētos pastrīpot, ka mēs pārdzīvojam izglītības laukā interesantu laikmetu tanī ziņā, ka parastai skolu sistēmai, augstākām, vidus un pamatskolām, noteikti nostājas līdzās visu tautu apvienojošas tautas augstskolas. Tas ir zināms evolūcijas ceļš. Ja agrāk pirmās laicīgās publiskās skolas bija universitātes, kuŗas dažas nodibināja jau viduslaiku pirmā pusē (Salernò, Bolognā, Parizē, Pragā, Vīnē), tad tik jaunākais laikmets organizēja sagatavošanas iestādes tām: vidusskolas. Un tikai XIX. g. s. deva vairākām Eiropas valstīm vispārējo tautas skolu.

Agrāk pievestais Rud. Lämmels, atzīmēdams šo faktu, izsaucās: „Tas ir ļoti raksturīgi un tīri cilvēcīgi, ka pa priekšu mēģina laisties uz zvaigznēm un tikai pēc tam tiek radīti priekš šī uzdevuma izvešanas vajadzīgie pamati.“ Izskaidrojas, protams, tas caur to, ka izglītība vecos laikos bija privilēģija un pēc satura nebija bagāta... Un, protams, nav grūti lekt pār mūri, ja tas nav visai augsts...

Tagad izglītība vairs, vismaz idejiski, nav privilēģija, bet ir tautas lieta, bet, lai tā arī praktiski dzīves tiešamībā taptu par visas tautas lietu, tad tas bez pastāvošās skolu sistēmas ir panākams caur papildu skolām un, galvenais, caur tautas augstskolām. Tās drīzā nākotnē visur ieņems skolu sistēmā ceturto un izcilus vietu.

Un ja mēs par to pie laika domāsim, tad mums nebūs jānostājas citu tautu vidū beidzamās rindās. Tad mums būs likts drošs pamats vismaz izglītības ziņā vienotai tautai, kuŗai nebūs ko baidīties no komunisma sērgas, kuŗa var attīstīties un pastāvēt tur, kur tautas masām ir zems kultūras līmenis.

Nākamajos piecos gados tautas universitāte grib savu darbu turpināt un paplašināt, pakāpeniski atverot nodaļas provincē, kur būs darbinieki, klausītāji un nepieciešamie līdzekļi, kā arī piegriežot vērību lekciju ciklu un epizodisku lekciju sarīkošanai Rīgā un provincē.

Protams, Rīgai, kā mūsu galvenam kultūras centram, var būt tikai ierosinātājas loma. Tas būtu aplam, ja izglītības ministrija*) sāktu nodibināt tautas augstskolas. Tautas universitātes pārvērtīsies par plašu idejisku kustību Latvijā tikai tad, ja sabiedrībā būs darbinieki, kas ar aizrautību ķersies bez kaut kādiem citiem blakus nolūkiem pie šī valstiski svarīgāka darba. Tā tad ne no augšas, bet no apakšas šai kustībai jāzaug un jāpārvēršas par plašu strāvu. Ja tas notiks, tad mums nevajadzēs sevišķi rūpēties par mūsu patstāvības apdraudēšanu. Pa-

*) Izglītības ministrijas uzdevums šini kustībā ir rūpēties par attiecīgu lektoru sagatavošanu ārpuskolas darbam, komandējot augstskolu un skolotāju institutu beigušos uz ārzemēm, kā arī rūpēties par tautas universitāšu pabalstu palielināšanu budžeta kārtībā.

stāvēt mēs varam un varēsim tikai, kā izglītota tauta, tikai caur izglītību mēs varēsim pretoties aziatiskam komunismam un paturēt savu brīvo valsti. Daudzi pie mums no sabiedriskiem darbiniekiem vēl nepiegrīez pienācīgu vērību šim jautājumam. Tiem par labu aizrādījumu var noderēt tas, ka lielā kultūrēlā vācu tauta pat savā konstitūcijā*) ir paredzējusi tautas augstskolas. Viens no vācu tautas augstskolu karstākiem aizstāvjiem R. v. Erdbergs savā runā tautas augstskolu konferencē Liegnicā (4. un 5. oktobrī 1920. g.), attiecībā uz vācu tautu, pat uzstāda Hamleta jautājumu — būt vai nebūt... Revolūcija nozīmē ne tik politisku pārgrozību vien, bet tanī pašā reizē arī dziļāku kultūras meklēšanu. To var tautai dot bez parastām izglītības iestādēm tikai tautas augstskolas. Jo tikai tās var apvienot un nodibināt visas tautas kultūras vienību, piepalīdzēt radīt savu īpatnēju tautas kultūru, lai tauta varētu pastāvēt.

Kā dāņu tautas augstskolas bez saviem kultūras mērķiem ir piepalīdzējušas nostiprināt mazo dāņu tautu politiski un ekonomiski, tas visiem zināms fakts. Šlezvig-Holsteinas daļas pievienošanu pie Dānijas daudzi politiķi izskaidro ar to, ka tā ir jau agrāk bijusi sagatavota caur dāņu tautas augstskolu iespaidu*).

*

No 5-gadējās Latvijas tautas universitātes prakses var nākt pie zināmiem slēdzieniem, kuŗiem būtu nozīme ārpuskolas izglītības veicināšanai visā Latvijā. Un tie būtu:

1) Tautas universitātu mērķis ir pacelt tautas kultūras līmeni, izplatīt zināšanas, kuŗām pārsvarā nav šauru grupu, atsevišķu partiju vai konfesijas intereses, bet kam ir vispār cilvēciska nozīme un kas attīsta taisnības un solidaritātes idejas, jo īstā izglītība nešķir, bet apvieno, caur ko nostiprina tautas kultūras un politisku vienību.

2) Šis mērķis dod iespēju ne tik izplatīt, pētīt un tālāk virzīt zinātņi, bet arī iegūt jeb papildināt, galvenām kārtām, tādas zināšanas, kuŗām praktiska nozīme dzīvē, padarot katra darbību kvalificētāku un sekmīgāku.

3) Tautas universitātes to var panākt tikai pie plašākas sabiedrības līdzdarbības, koordinējot savu darbību ar tām sabiedriskām organizācijām, kuŗu mērķi līdzīgi tautas universitātu mērķiem (kultūras, izglītības biedrības, kooperācijas organizācijas u. t. t.).

4) Tautas universitātes tipi Latvijā vēlami dažādi, piemērojoties vietējiem apstākļiem un dzīves prasībām.

*) Sk. 148. pantā 4. nodalījumu.

***) Sk. Politisches Handwörterbuch 2. s., 915. l. R. v. Erdberga rakstu „Volkshochschulen“.

5) Pilsētu tautas universitātēm par paraugu var noderēt angļu University Extension, bet lauku — dāņu tautas augstskolas. Kur atrodami lielāki līdzekļi, tur šīs parauga sistēmas var papildināt ar to, kāda izveidojusies Berlīnes un Vīnes „Uranijās“.

6) Tautas universitātēs jāieved pārbaudījumi tiem, kas to vēlas.

7) Spējīgākiem klausītājiem, kuŗi apmeklē pēc brīvā augstskolu tipa organizētās tautas universitātes ar 3—4-gadīgiem sistēmātiskiem kursiem, jādod atvieglojumi pie formēlas augstskolu izglītības iegūšanas.

8) Tautas universitātu darbs ir veicams caur sistematisku kursu sarīkošanu, priekšlasījumiem, dažādiem praktiskiem darbiem u. t. t., pie kam tautas universitātu darbība jāizplata pakāpeniski pa visu Latviju.

9) Praktiski tas izvedams, organizējot pie pastāvošās Latvijas tautas universitātes nodaļu atklāšanu uz apstiprināto statutu pamata ārpus Rīgas, ar galvenām kārtām, vietējo darbinieku spēkiem un centra darbinieku piepalīdzību, vai nodibinājot atsevišķas tautas universitātes uz 1922. g. 17. marta likuma pamata tur, kur to atļauj izvest līdzekļi un vietējo lektoru spēki.

10) Materiālus līdzekļus šim mērķim jādabon no vietējam pašvaldības iestādēm, Kulturas fonda ziedojumiem, valdības palastiem, klausītāju maksām un izrīkojumiem.

Doc. R. Ākmentiņš.

Latvijas Tautas Universitate Rīgā, Raiņa bulvarī Nr. 8 Tālr. 20533.

Lektori un lasītie priekšmeti

Tiesību un tautsaimniecības fakultate

1920./21. mācības gads

	St. sk. nedēļā	Clk. se- mestrus
1. Ievads tiesību zinātnē, doc. K. Dišlers	2	2
2. Valsts tiesības, doc. R. Akmentiņš	4	2
3. Civiltiesības I., Rīgas apgabaltiesas pr-tājs A. Būmanis	4	2
4. Ievads tautsaimniecībā, prof. K. Balodis	2	1
5. Socioloģija, prof. V. Gribovskis	2	2
6. Latvijas ekonomiskā ģeografija un statistika, doc. J. Bokalders	2	2
7. Komercaritmetika, lekt. K. Steinbriks	2	2
8. Vispārējā grāmatvedība, cand. oec. R. Zariņš	4	2
9. Latviešu valoda, prof. J. Endzelīns	2	2
10. Angļu valoda, lekt. M. Salnais	4	2
11. Vācu valoda, lekt. R. Bērziņš un cand rer. merc. A. Springs	4	2

1921./22. mācības gads

1. Ievads tiesību zinātnē, doc. K. Dišlers	2	2
2. Administratīvās tiesības, doc. K. Dišlers	3	2
3. Kriminālprocess, senators A. Gubens	2	2
4. Socialā likumdošana, doc. R. Akmentiņš	2	2
5. Civiltiesības I., cand. jur. O. Ozoliņš	4	2
6. Socioloģija, prof. V. Gribovskis	2	2
7. Politiskā ekonomija, cand. oec. J. Vesmanis	4	2
8. Finanšu zinātne, doc. J. Bokalders	2	2
9. Kooperācijas teorija, cand. jur. et oec. P. Bergis	2	1
10. Agrarā politika, lekt. P. Starcs	2	1
11. Latviešu valoda, prof. J. Endzelīns	2	2
12. Angļu valoda, lekt. T. Dāvis	4	2
13. Vācu valoda, cand. rer. merc. A. Springs	4	2

1922./23. mācības gads

1. Ievads tiesību zinātnē, doc. R. Akmentiņš	2	2
2. Latvijas valsts tiesības, doc. K. Dišlers	2	1
3. Tiesību filosofija, prof. K. Gribovskis	2	2
4. Romiešu tiesību vēsture I., cand. jur. G. Fedders	4	2
5. Civiltiesības II., cand. jur. O. Ozoliņš	2	2
6. Civilprocess, cand. jur. O. Ozoliņš	4	2
7. Krimināltiesības, tiesu palatas prok. V. Alksnis	3	2

	St. sk. nedēļā	Cik se- mestrus
8. Praktiski darbi krimināltiesībās, senators A. Gubens	2	1
9. Tirdzniecības tiesības, senators A. Loebers	2	2
10. Starptautiskās tiesības, cand. jur. G. Fedders	2	2
11. Politiskā ekonomija, cand. oec. K. Freimanis	4	2
12. Ekonomisko mācību vēsture, cand. oec. K. Freimanis	2	1
13. Pašvaldības finanses, doc. J. Bokalders	2	1
14. Tirdzniecības politika, doc. J. Bokalders	2	1
15. XIX. g. simteņu vēsture, cand. hist. A. Bilmans	2	1
16. Latvijas vēsture, doc. J. Bērziņš	2	2
17. Latīņu valoda, doc. K. Straubergs	2	2
18. Latviešu valoda, doc. E. Blese	2	2
19. Vācu valoda, cand. rer. merc. A. Springs un lekt. M. Irbe	4	2
20. Angļu valoda, lekt. T. Davis	4	2

1923./24. mācības gads

1. Ievads tiesību zinātnē, doc. R. Akmentiņš	2	2
2. Administratīvās tiesības, doc. K. Dišlers	2	2
3. Romiešu tiesības, prof. V. Sinaiskis	2	2
4. Romiešu tiesību vēsture II, cand. jur. G. Fedders	2	1
5. Tiesību vēsture, cand. jur. G. Fedders	2	1
6. Civiltiesības III., cand. jur. O. Ozoliņš	2	2
7. Kriminālprocess, Tiesu palatas prok. V. Alksnis	3	2
8. Praktiski darbi krimināltiesībās, Tiesu palatas krimināldepartamenta pr-tājs H. Lazdiņš	2	2
9. Tirdzniecības tiesības, senators A. Loebers	2	2
10. Politiskā ekonomija lekt. J. Vītols	3	2
11. Kooperācijas teorija, cand. jur. B. Jevlanovs	2	2
12. Tirdzniecības politika, cand. oec. R. Zariņš	2	1
13. Vispārējā grāmatvedība, cand. oec. R. Zariņš	3	2
14. Notarielās tiesības, doc. V. Bukovskis	2	1
15. Zinātniskās tiesas ekspertizes metodika, prof. A. Kangars	1	1
16. Latīņu valoda, lekt. A. Lesnieks	6	2
17. Latvijas vēsture, doc. J. Bērziņš	2	2
18. Vācu valoda I un II grup., cand. rer. merc. A. Springs un lekt. M. Irbe	4	2
19. Angļu valoda, lekt. T. Davis	2	2

1924./25. mācības gads

Juridiskā nodaļa

	St. sk. nedēļa	Cik se- mestrus
1. Ievads tiesību zinātnē, doc. R. Akmentiņš	2	2
2. Krimināltiesības, Tiesu palatas prok. V. Alksnis	4	2
3. Civilprocess, apgabaltiesas loc. O. Ozoliņš	4	2
4. Vekseļu tiesības, senators A. Loebers	2	2
5. Politiskā ekonomija, lekt. J. Vītols	3	2
6. Statistika, doc. J. Bokalders	2	2
7. Latvijas valsts tiesības, cand. jur. P. Muceniēks	2	2
8. Zinātniskās tiesas ekspertīzes metodika, prof. A. Kangars	2	2
9. Finanšu zinātne, cand. oec. K. Freimanis un lekt. J. Vītols	2	2

Ekonomiskā nodaļa

1. Grāmatvešana (specialā), cand. oec. R. Zariņš	4	2
2. Politiskā ekonomija, lekt. J. Vītols	3	2
3. Komercreķināšana, doc. J. Vītols	2	2
4. Vekseļu tiesības, senators A. Loebers	2	2
5. Ievads tiesību zinātnē, doc. R. Akmentiņš	2	2
6. Statistika, doc. J. Bokalders	2	2
7. Kooperācija, cand. jur. B. Jevlanovs	2	1
8. Kooperatīvu organizācija un prakse, cand. jur. B. Jevlanovs	1	1
9. Finanšu zinātne, cand. oec. K. Freimanis un lekt. J. Vītols	2	2
10. Vācu valoda, cand. rer. merc. A. Springs	4	2

Mākslas-filosofijas fakultāte

1920/21. mācības gads

1. Ievads valodniecībā, prof. P. Šmits	2	2
2. Etika, prof. K. Kundziņš	1	2
3. Filosofija, D. phil. T. Celms	2	2
4. Psiholoģija, doc. P. Dāle	1	2
5. Ievads glezniecībā, lekt. R. Sterns	3	2
6. Latvijas vēsture, doc. F. Zālīte	2	2
7. Latviešu literatūra, lekt. J. Lapiņš	2	2
8. Latgales īpatnības, lekt. V. Seil	1	1
9. Latviešu valoda, prof. J. Endzelins	2	2
10. Franču valoda, lekt. A. Reinholds	2	2
11. Vācu valoda, lekt. R. Bērziņš	2	2
12. Angļu valoda, lekt. M. Salnais un T. Dāvis	3	2
13. Latīņu valoda, lekt. Zariņš	1	2

1921/22. mācības gads

	St. sk. neūēja	Cik se- mentrus
1. Ievads baltu filoloģijā, prof. P. Šmits	2	2
2. Ievads valodniecībā, doc. E. Blese	2	2
3. Ievads glezniecībā, lekt. R. Sterns	3	2
4. Grieķu vēsture, prof. A. Tentelis	2	2
5. Etika, prof. K. Kundziņš	1	2
6. Estetika, lekt. J. Ozoliņš	2	2
7. Mākslas vēsture, doc. A. Krūmiņš	2	2
8. Psihologija, doc. P. Dāle	1	1
9. Loģika, D. phil. T. Celms	2	2
10. Filosofijas vēsture, D. phil. T. Celms	2	2
11. Latviešu literatūra, lekt. J. Lapiņš	2	2
12. Krievu literatūra, prof. K. Arabažins	2	2
13. Matematika, doc. L. Ausējs	4	2
14. Latviešu valoda, prof. J. Endzelīns	2	2
15. Leišu valoda, prof. J. Plāķis	2	2
16. Vācu valoda, cand. rer. merc. Springs un lekt. Z. Veispāls	4	2
17. Angļu valoda, lekt. T. Dāvis	2	2

1922/23. mācības gads

1. Latviešu folklor, prof. P. Šmits	2	2
2. Romiešu vēsture, prof. A. Tentelis	2	2
3. Etika, prof. K. Kundziņš	2	2
4. Filosofija, doc. P. Dāle	2	2
5. Psihologija, doc. R. Jürgens	2	2
6. Estetika, lekt. Paļevič-Bite	2	2
7. Pedagoģija, doc. J. Velme	2	2
8. Vispārēja literatūra, lekt. J. Lapiņš	2	2
9. Latvijas vēsture, doc. J. Bērziņš	2	2
10. Mākslas vēsture, doc. A. Krūmiņš	2	2
11. Seno ģermaņu tautu kult. vēsture doc. E. Blese	2	2
12. Slāvu tautu literatūra, prof. K. Arabažins	2	2
13. Latviešu valoda, doc. E. Blese	2	2
14. Latiņu valoda, doc. K. Strauberģs	2	2
15. Leišu valoda, prof. J. Plāķis	2	2
16. Vācu valoda, cand. rer. merc. A. Springs un lekt. M. Irbe	4	2
17. Angļu valoda, lekt. T. Dāvis	2	2

1923/24. mācības gads

1. Latviešu mitoloģija, prof. P. Šmits	1	2
2. Viduslaiku vēsture, prof. A. Tentelis	2	2
3. Filosofijas vēsture, I. sem. Dr. phil. T. Celms) II. sem. cand. phil. J. Students)	2	2
4. Seminars filosofijā, Dr. phil. T. Celms	2	1

	St. sk. nedēļā	Cik se- mestrus
5. Loģika, cand. phil. J. Students	2	1
6. Ģermaņu tautu literatūra, doc. J. Velme	2	2
7. Ētika, prof. K. Kundziņš	1	2
8. Poetika, lekt. J. Lapiņš	2	2
9. Latvijas vēsture, doc. J. Bērziņš	2	2
10. Ievads latv. tautas poezijā, doc. L. Bērziņš	2	1
11. Latviešu valoda, doc. E. Blese	2	2
12. Leišu valoda, prof. J. Plāķis	2	2
13. Latīņu valoda, lekt. A. Lesnieks	6	2
14. Ievads tiesību zinātnē, doc. R. Akmentiņš	2	2
15. Politiskā ekonomija, lekt. J. Vītols	3	2
16. Latvijas ģeografija, doc. J. Vītols	2	1
17. Vācu valoda I. un II. gr., cand. rer. merc. A. Spring un lekt. M. Irbe	4	2
18. Angļu valoda, lekt. T. Dāvis	2	2

1924/25. mācības gads

1. Itāliešu literatūra, prof. A. Spekke	2	2
2. Vācu jaunlaiku literatūra, doc. J. Velme	2	1
3. Vācu klasiskā literatūra, doc. J. Velme	2	1
4. Latviešu literatūras vēstures pirmie laikmeti, doc. L. Bērziņš	1	1
5. Jaunlaiku latviešu literatūra, lekt. J. Lapiņš	2	2
6. Indoeiropiešu senātne, prof. P. Šmits	2	1
7. Ievads tautu tradīcijās, prof. P. Šmits	2	1
8. Ievads valodniecībā, doc. E. Blese	2	2
9. Jaunlaiku vēsture, lekt. E. Nagobads	2	1
10. Latviešu vēsture, doc. J. Bērziņš	2	2
11. Ētika, prof. K. Kundziņš	2	2
12. Estetika, cand. phil. J. Students	2	1
13. Filosofijas vēsture, cand. phil. J. Students	2	2
14. Iedzimtība un audzināšana, cand. phil. J. Students	2	1
15. Transcendentālā filosofija, Dr. phil. T. Celms	2	1
16. Antīka māksla, lekt. A. Rudovska	2	1
17. Latviešu māksla, lekt. J. Silīņš	2	1
18. Austrumnieku māksla, prof. B. Vippers	2	1
19. Ēģiptes kultūra, prof. F. Balodis	2	1
20. Leišu valoda, prof. J. Plāķis	2	2

Dabas zinātņu fakultate

Bioloģiskā nodaļa

1920/21. mācības gads

	St. sk. nedēļa	Cik se. mēstrus
1. Latviešu valoda, prof. J. Endzelīns	2	2
2. Latvijas vēsture, doc. F. Zāļīte	2	2
3. Matematika, doc. L. Ausējs	4	2
4. Fizika, doc. R. Neimans	2	2
5. Ķīmija, prof. J. Auškaps	2	2
6. Botanika, as. K. Ābele	2	2
7. Bioloģija, as. L. Gailīts	1	2
8. Sooloģija, as. L. Gailīts	2	2
9. Cilvēka anatomija, Dr. P. Mucenieks	2	2

Mežkopības nodaļa

1921/22. mācības gads

I. kurss

	Lekcijas		Prakt. darbi	
	St. sk. ned.	1.sem. 11.sem.	st. sk. ned.	1.sem. 11.sem.
1. Latv. valoda un literatūras vēsture, lekt. Reiss	2	2	—	—
2. Latv. ģeografija, lekt. J. Rozentāls	1	2	—	—
3. Matematika, doc. L. Ausējs	4	2	—	—
4. Fizika, lekt. G. Rāmnieks	2	2	—	—
5. Ķīmija, doc. A. Liepiņš	2	2	—	—
6. Botanika, lekt. L. Freij	3	3	1	1
7. Bioloģija, as. L. Gailīts	1	1	1	1
8. Sooloģija, as. L. Gailīts	1	1	1	1
9. Mērniecība, virsmežz. A. Staune	4	4	4	4
10. Mežu taksācija, māc. mežk. J. Ozols	2	2	—	—
11. Mežzinība, doc. K. Melders	2	2	2	2
12. Vācu valoda, cand. rer. merc. A. Springs	2	2	—	—
13. Angļu valoda, lekt. T. Davis	2	2	—	—

1922/23. mācības gads

I. kurss

1. Latviešu valoda, doc. E. Blese	2	2	—	—
2. Latvijas vēsture, doc. J. Bērziņš	1	1	—	—
3. Fizika, lekt. G. Rāmnieks	2	2	—	—
4. Metereoloģija, lekt. G. Rāmnieks	1	1	—	—
5. Ķīmija, doc. A. Liepiņš	2	2	—	—
6. Mērniecība I, doc. J. Balodis	4	4	—	—
7. Mērniecība II, mērn. inž. J. Kociņš	—	—	4	4
8. Matematika, doc. L. Ausējs	2	4	—	—
9. Mežzinība, as. N. Zemīts	2	2	—	—

	Lekcijas		Prakt. darbi	
	St. sk. ned.	St. sk. ned.	St. sk. ned.	St. sk. ned.
	I.sem.	II.sem.	I.sem.	II.sem.
10. Mežu taksacija, māc. mežk. J. Ozols	2	2	—	—
11. Sooloģija, as. L. Gailīts	1	2	—	1
12. Bioloģija, as. L. Gailīts	2	—	—	—
13. Botanika, lekt. L. Freij	2	2	2	2

Vasarā (no 2—3 ned.) praktiski darbi mērniecībā, mežu taksacijā, mežzinībā un mežu botanikā.

II. kurss

1. Latviešu valoda, doc. E. Blese	2	2	—	—
2. Matematika, doc. L. Ausējs	2	—	—	—
3. Mērniecība I, doc. J. Balodis	2	2	—	—
4. Mērniecība II, mērn. inž. J. Kociņš	—	—	2	2
5. Sooloģija, as. L. Gailīts	2	2	—	—
6. Entomoloģija, as. L. Gailīts	2	2	1	1
7. Metereoloģija, lekt. G. Rāmnieks	1	1	—	—
8. Zemes mācība, māc. mežk. J. Vitiņš	3	3	1	1
9. Mežzinība, doc. K. Melders	2	2	—	—
10. Mežkopība, doc. J. Grigorjevs	2	2	1	1
11. Mežu pārvaldīšana, doc. J. Grigorjevs	2	2	—	—
12. Mežu ierīcība, māc. mežk. J. Ozols	2	2	—	—
13. Mežu izmantošana, doc. A. Teikmans	2	2	—	—
14. Mežu aizsardzība, as. N. Zemīts	1	1	—	—
15. Fitopatoloģija, lekt. L. Freij	2	—	—	—
16. Būvniecība, inž. J. Kaņepājs	—	4	—	—

Pēc teoretiskā kursa beigšanas vasaras prakse mežniecībās.

1923./24. mācības gads

I. kurss

1. Latviešu valoda, lekt. A. Balodis	—	2	—	—
2. Matematika, doc. J. Balodis	2	2	—	—
3. Ķīmija, as. R. Liepiņš	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	—	—
4. Fizika, lekt. G. Rāmnieks	2	2	—	—
5. Kosmografija, lekt. G. Rāmnieks	2	2	—	—
6. Botanika, lekt. L. Freij	2	2	1	1
7. Sooloģija I, as. L. Gailīts	2	—	1	—
8. Sooloģija II, lekt. E. Reiziņš	2	2	—	—
9. Mērniecība I, doc. J. Balodis	4	4	—	—
10. Mērniecība II, mērn. inž. J. Kociņš	—	—	4	4
11. Mežzinība, as. N. Zemīts	2	2	1	1

		Lekcijas		Prakt. d.	
		st. sk. ned.		st. sk. ned.	
		I. sem.	II. sem.	I. sem.	II. sem.
12.	Mežu taksacija, māc. mežk. J. Ozols	2	2	—	—
13.	Būvniecība, inž. J. Kaņepājs	2	2	—	—
Vasarā (no 2—3 ned.) praktiski darbi mežzinībā, mežu taksacijā, mežzinībā un botanikā.					

II. kurss

1.	Latviešu valoda, lekt. A. Balodis	—	2	—	—
2.	Matematika, doc. J. Balodis	2	2	—	—
3.	Ķīmija, as. R. Liepiņš	1 ^{1/2}	1 ^{1/2}	—	—
4.	Fitopatoloģija, lekt. L. Freij	2	—	—	—
5.	Mērniecība I., doc. J. Balodis	2	2	—	—
6.	Mērniecība II., mērn.-inž. J. Kociņš	—	—	2	2
7.	Entomoloģija, as. L. Gailīts	2	2	1	1
8.	Zemes mācība, māc. mežk. J. Vītiņš	2	2	—	—
9.	Mežzinība, doc. K. Melders	2	2	—	—
10.	Mežkopība, doc. J. Grigorjevs	2	2	1	1
11.	Mežu pārvaldīšana, doc. J. Grigorjevs	2	2	—	—
12.	Mežierīce, māc. mežk. J. Ozols	2	2	—	—
13.	Mežu izmantošana, doc. A. Teikmanis	3	3	—	—
14.	Mežu politika, doc. A. Teikmans	1	1	—	—
15.	Mežu aizsardzība, as. N. Zemīts	1	1	—	—
16.	Grāmatvedība, grāmatv. A. Zelmans	—	—	—	1

Pēc teoretiskā kursa beigšanas vasaras prakse mežniecībās.

1924./25. mācības gads

II. kurss

1.	Matematika, doc. J. Vītols	2	2	—	—
2.	Entomoloģija, lekt. L. Gailīts	2	2	1	1
3.	Fitopatoloģija, lekt. L. Freij	2	—	—	—
4.	Mērniecība I., doc. J. Balodis	2	2	—	—
5.	Mērniecība II., mērn. inž. J. Kociņš	—	—	2	2
6.	Zemes mācība, māc. mežk. J. Vītiņš	2	2	—	—
7.	Mežzinība, doc. K. Melders	2	2	—	—
8.	Mežu ierīcība, māc. mežk. J. Ozols	2	2	—	—
9.	Mežu izmantošana, doc. A. Teikmans	4	2	—	—
10.	Mežu pārvaldīšana un likumi, māc. mežk. K. Eiche	2	2	—	—
11.	Mežkopība, māc. mežk. K. Eiche	3	3	1	1
12.	Mežu aizsardzība, as. N. Zemīts	1	—	—	—

		Lekciju		Prakt. d.	
		st.sk.ned.		st.sk.ned.	
		1.	II.	1.	II.
		sem.	sem.	sem.	sem.
13.	Medniecība, as. N. Zemīts	1	—	—	—
14.	Mežu zvēru un putnu bioloģija, lekt. E. Reiziņš	2	2	—	—
15.	Mežu grāmatvedība, grāmatv. A. Zelmans	—	—	—	2
16.	Dārzkopība un biškopība, lekt. J. Sudrabs	2	2	—	—

No 1.—15. maijam praktiskie darbi mežniecībā sekojošos priekšmetos: ģeodezijā, mežu taksacijā, mežzinībā un mežkopībā.

Mežziņu kurss

I. grupa no 5. okt. 1924. g. līdz 15. dec. 1924. g.

II. grupa no 9. febr. 1925. g. līdz 4. apr. 1925. g.

1.	Mērniecība, doc. J. Balodis	6	st.	ned.
2.	Zemes mācība, māc. mežk. J. Vītiņš	2	"	"
3.	Mežzinība, doc. K. Melders un ass. N. Zemīts	4	"	"
4.	Mežkopība, māc. mežk. K. Eiche	4	"	"
5.	Mežu pārvaldīšana, māc. mežk. K. Eiche	1	"	"
6.	Mežu ierīcība, māc. mešk. J. Ozols	2	"	"
7.	Mežu taksacija, māc. mežk. J. Ozols	2	"	"
8.	Mežu izmantošana, as. A. Rozēns	2	"	"
9.	Mežu aizsardzība, as. N. Zemīts	2	"	"
10.	Entomoloģija, lekt. L. Gailīts	2	"	"
11.	Mežu būvniecība, inž. V. Reicholds	2	"	"
12.	Mežu grāmatvedība, grāmatv. A. Zelmans	1	"	"
13.	Mežu zvēru u. putnu bioloģija, as. N. Transehe	2	"	"

Izturējuši eksamenus un ieguvuši mežu tehniķa grādu pie Valsts pārbaudījumu komisijas mežu tehniķa grāda iegūšanai.

1923.	gada pavasara sesijā	12	klausīt.
1923.	" rudens sesijā	8	"
1924.	" pavasara sesijā — Aucē	4	"
1925.	" " "	12	"
1925.	" rudens "	4	"

Kopā 40 klausīt.

Elektro-technikas fakultate

1924./25. mācības gads

I. kurss

	st. sk.	nēd.	sem.
1. Ievads radiotehnikā, doc. J. Asars	2		2
2. Telegrafija un signalisācija, inž. elektrotechn. A. Auziņš	2		2
3. Telefonija, inž. elektrotechn. A. Auziņš	2		2
4. Elektrības enciklopedija, inžen. elektrotechn. A. Jagars	2		2
5. Elektrība un magnetisms, inž. elektrotechn. H. Resnais	2		2
6. Alģebra, inž. elektrotechn. H. Resnais	2		2
7. Tēlojošā ģeometrija, inž. elektrotechn. J. Branders	2		1
8. Techniskā zīmēšana, inž. elektrotechn. O. Murevskis	4		1
9. Ģeometrija, doc. A. Stūresteps	2		2
10. Trigonometrija, doc. A. Stūresteps	2		1
11. Ķīmija, doc. E. Dišlers	2		2
12. Fizika, inž. elektrotechn. A. Jagars	2		2
13. Latvju valoda, lekt. A. Raterman	2		2
14. Vācu valoda, cand. rer. merc. A. Springs	4		2

Sagatavošanas kursi uz abituriju

Viengadējs sagatavošanas kurss uz abituriju

1923/24. mācības gads

	St. sk.	nēd.	1. un II. sem.
1. Alģebra, doc. L. Ausējs	4		
2. Fizika, lekt. G. Rāmnieks	2		
3. Zooloģija, ass. L. Gailīts	3		
4. Ģeometrija, inž. K. Vanags	4		
5. Botanika, lekt. L. Freij	3		
6. Kosmografija, lekt. G. Rāmnieks	1		
7. Metereoloģija, lekt. G. Rāmnieks	1		
8. Ķīmija, ass. R. Liepiņš	2		
9. Latīņu valoda, lekt. A. Lesnieks	6		
10. Latvju valoda, lekt. A. Balodis	4		
11. Vācu valoda, lekt. Z. Jochanson	4		

Divgadējs sagatavošanas kurss uz abituriju

1924/25. mācības gads

I. kurss

1. Alģebra, doc. L. Ausējs	3
2. Fizika, doc. J. Vītols	2

3.	Ģeometrija, inž. K. Vanags	3
4.	Ķīmija, lekt. J. Kupfers	2
5.	Ģeografija, doc. J. Vītols	2
6.	Vēsture, lekt. P. Dreimans	3
7.	Dabas zinības, lekt. J. Kupfers	2
8.	Latīņu valoda, lekt. A. Lesnieks	4
9.	Latvju valoda, lekt. A. Raterman	5
10.	Vācu valoda, lekt. Z. Jochanson	4

Valodu kursi

1923/24. mācības gads

1.	Latvju valodas kurss cittautiešiem, lekt. P. Zālītis	6
2.	Viengadējs latīņu valodas kurss, lekt. A. Lesnieks	6
3.	Vācu valodas kurss I. grupa, lekt. M. Irbe	4
	„ A. Springs „ II. „ cand. rer. merc.	4
4.	Angļu valodas kurss, lekt. T. Dāvis	2

1924/25. mācības gads

1.	Latvju valodas kursi cittautiešiem I. grupa, lekt. A. Raterman	6
	Latvju valodas kursi cittautiešiem II. grupa, lekt. P. Zālītis	6
2.	Viengadējs latīņu valodas kurss, lekt. A. Lesnieks	6
3.	Divgadējs „ „ „ „ „	4
4.	Angļu valodas kurss, lekt. A. Raterman	5
5.	Vācu valodas kurss, cand. rer. merc. A. Springs .	4

Izturēja pārbaudījumus pie L. T. Universitātes un ieguva tiesības līdzīgas beigušiem Latvijas Valsts vidusskolas kursu latīņu valodā:

1924. gada 23. maijā — 7 klausītāji
1925. „ 4. jūnijā — 23 „

Izturēja pārbaudījumus pie Izgl. Min. pārbaudījumu komisijas valsts valodā:

1924. gadā — 13 klausītāji
1925. „ — 18 „

Atsevišķi kursi un lekciju cikli

1920/21. mācības gads

Lekt. A. Bļodnieka episodiska lekcija par finansu zinātnei.

Vasaras bezmaksas dabas zinību kursi

1923/24. mācības gads

Saziņā ar Latv. Nacionālo Skolotāju Centru, kursi tika sarīkoti Ogrē, laikā no 25./VI.—25./VIII. 24. g. Kursu uzdevums bija dot pamatskolu skolotājiem praktiskas zināšanas un pieradināt pie pētišanas metodes.

1. Entomoloģija, as. L. Gailīts 45 stund.
2. Mugurkaulaino sooloģija, ass. V. Melders . . . 21 „
3. Bezmugurkaulaino sooloģija, lekt. E. Reiziņš 45 „
4. Ornitoloģija un mamalioloģija, as. N. Transehe 18 „

Kopā . 129 stund.

Praktiskās latviešu valodas kurss.

1924/25. mācības gads

Kurss bija domāts ierēdņiem un personām, kas vēlējās iepazīties ar latviešu valodas pareizu lietošanu praksē. Kurss sastāvēja no septiņām divstundīgām lekcijām, kuras nolasīja doc. E. Blese.

Prof. Rob. Vippera episodisks lekciju cikls par Eiropas likteni. Cikls sastāvēja no četrām divstundīgām lekcijām.

Doc. J. Velmes un notara J. Kreičberga lekcija par Krišjāni Valdemāru.

Lektoru un lasīto priekšmetu skaits

Mācības gadi	Lasīto priekšmetu skaits	Lektoru skaits	Valsts Universitātes lektori		Sabiedriski darbinieki	
			Skaits	%	Skaits	%
1920/21. m. g.	28	27	15	55,5	12	44,5
1921/22. „ „	40	35	18	51,4	12	48,6
1922/23. „ „	57	39	20	51,3	19	48,7
1923/24. „ „	69	54	24	44,5	30	55,5
1924/25. „ „	89	62	29	46,7	33	53,3

Klausītāju statistika.

1920./21. mācības gads.

	Tiesību un taut- saimn- fak.	Mākslas- fi- losofij. fak.	Dabas zi- nātpu fak.	Kopā		Atsevišķi priekšmeti	
	Skaits	Skaits	Skaits	Skaits	%	Skaits	%
1. Vīrieši	96	49	19	164	42,4	38	37,2
2. Sievietes	38	166	20	224	57,6	64	62,8
Kopā	134	215	39	388	100	102	100

Pēc tautības

1. Latvieši	134	214	39	387	99,7	101	99,1
2. Cittyautieši	—	1	—	1	0,3	1	0,9
Kopā	134	215	39	388	100	102	100

Pēc vecuma

1. No 16.—20. g.	27	71	14	112	29	54	53
2. „ 21.—30. „	62	126	20	208	53,6	33	32
3. „ 31.—40. „	34	14	4	52	13,3	13	13
4. „ 41.—50. „	10	3	—	13	3,3	1	1
5. „ 51 un vecāki	1	1	1	3	0,8	1	1
Kopā	134	215	39	388	100	102	100

Pēc izglītības

1. Vidusskolas	45	61	9	115	29,6	34	33,5
2. Nepabeigta vidusk.	60	120	27	207	53,4	47	46
3. Elementara	29	34	3	66	17	21	20,5
Kopā	134	215	39	388	100	102	100

Pēc nodarbošanās

1. Valsts un pašvaldību ierēdņi	52	70	15	137	35,5	15	15
2. Tirdzn. un rūpniec. kalpotāji	28	63	8	99	25,1	16	15,7
3. Inteligent. profesijas	9	18	3	30	7,5	9	8,8
4. Karavīri	25	11	1	37	9,7	6	6
5. Studenti un skolniek.	4	20	2	26	6,8	26	25
6. Strādnieki	3	3	2	8	2,2	6	5,9
7. Bez nodarbošanās un bezdarbnieki	13	30	8	51	13,2	24	23,6
Kopā	134	215	39	388	100	102	100

1921./22. mācības gads

	Tiesību un tautsainn. fak.	Mākslas filo- sofijas fak.	Dabas zināt- ņu fak. mež- kopīb. nod.	Kopā		Atsevišķi priekšmeti	
	Skaits	Skaits	Skaits	Skaits	%	Skaits	%
Vīrieši	87	35	66	188	68	17	27,5
Sievietes	15	69	4	88	32	45	72,5
Kopā .	102	104	70	276	100	62	100

Pēc tautības

1. Latvieši	100	104	68	272	98,9	62	100
2. Cittaunieši	2	—	2	4	1,1	—	—
Kopā .	102	104	70	276	100	62	100

Pēc vecuma

1. No 16—20 gadiem	11	25	12	48	17,4	20	32,3
2. „ 21—30 „	47	60	41	148	53,7	31	50,1
3. „ 31—40 „	36	16	14	66	23,8	9	14,3
4. „ 41—50 „	6	2	3	11	4	2	3,3
5. „ 51 gada un vecāki	2	1	—	3	1,1	—	—
Kopā .	102	104	70	276	100	62	100

Pēc izglītības

1. Vidusskolas	30	29	17	76	27,5	21	33,9
2. Nepabeigta vidusskolas	51	63	40	154	55,8	32	51,6
3. Elementāra	21	12	13	46	16,7	9	14,5
Kopā .	102	104	70	276	100	62	100

Pēc nodarbošanās

1. Valsts un pašvald. ierēdņi	53	40	23	116	42	23	37
2. Tirdzn. un rūpn. kalpotāji	26	20	6	52	18,9	7	11,4
3. Intelīgentas profesijas	8	8	5	21	7,6	7	11,4
4. Karaņvīri	6	4	10	20	7,2	1	1,6
5. Studenti un skolnieki	—	4	6	10	3,6	18	29
6. Strādnieki	1	3	5	9	3,3	—	—
7. Bez nodarboš. un bezdarbn.	8	25	15	48	17,4	6	9,6
Kopā .	102	104	70	276	100	62	100

1922./23. mācības gads

	Tiesību un tautsaimn. fak.	Mākslas filozofijas fak.	Dabas zinātņu fak. mežkopib. nod.	Kopā		Atsevišķi priekšmeti	
	Skaits	Skaits	Skaits	Skaits	%	Skaits	%
Vīrieši	74	19	75	168	78,8	3	20
Sievietes	4	37	4	45	21,2	12	80
Kopā	78	56	79	213	100	15	100

Pēc ģimenes stāvokļa

Neprecējušies	51	45	67	163	76,5	13	86,6
Precējušies	27	11	12	50	23,5	2	13,4
Kopā	78	56	79	213	100	15	100

Pēc tautības

Latvieši	77	56	79	212	99,6	15	100
Cittautieši	1	—	—	1	0,4	—	—
Kopā	78	56	79	213	100	15	100

Pēc vecuma

No 16—20 gadiem	3	5	15	23	10,7	2	13,3
„ 21—30 „	22	41	44	107	50,4	7	46,7
„ 31—50 „	51	10	20	81	38,0	6	40
„ 51 gada un vecāki	2	—	—	2	0,9	—	—
Kopā	78	56	79	213	100	15	100

Pēc izglītības

1. Vidusskolas	25	17	22	64	30,4	5	33,3
2. Nepabeigta vidusskolas	36	33	44	113	53,0	8	53,3
3. Elementara	17	6	13	36	16,6	2	13,4
Kopā	78	56	79	213	100	15	100

Pēc nodarbošanās

1. Valsts un pašvald. ierēdņi	45	20	24	89	41,8	5	33,3
2. Tirdzn. un rūpn. kalpotāji	17	12	8	37	17,3	4	26,6
3. Intelīgentas profesijas	8	8	11	27	12,8	5	33,3
4. Karavīri	3	1	6	10	4,8	—	—
5. Studenti un skolnieki	—	3	8	11	5,3	1	6,8
6. Strādnieki	2	3	9	14	6,6	—	—
7. Bez nodarboš. un bezdarbn.	3	9	13	25	11,4	—	—
Kopā	78	56	79	213	100	15	100

1923./24. mācības gads.

	Tiesību un tautsaim- niecības fakultate	Mākslas-filoso- fijas fak.	Dabas zinātņu fak. mežkopib. nodala	Viengadējs sagata- všanas kurss uz abituriju	Latviešu valo- das kurss	Latīņu valod. kurss	Kopā		Atsevišķi priekšmeti
	Skaits	Skaits	Skaits	Skaits	Sk.	Skaits	Skaits	%	Skaits %
1. Vīrieši	66	11	43	59	4	10	193	75,9	17 80,9
2. Sievietes	5	27	—	9	15	5	61	24,1	4 19,1
Kopā	71	38	43	68	19	15	254	100	21 100

Pēc ģimenes stāvokļa

1. Neprecējušies	49	31	35	12	7	15	149	58,6	17 80,9
2. Precējušies	22	7	8	56	12	—	105	41,4	4 19,1
Kopā	71	38	43	68	19	15	254	100	21 100

Pēc tautības

1. Latvieši	69	38	43	68	—	15	233	91,7	21 100
2. Cittautieši	2	—	—	—	19	—	21	8,3	— —
Kopā	71	38	43	68	19	15	254	100	21 100

Pēc vecuma

1. No 16—20 g.	1	5	10	10	—	7	33	12,9	1 4,8
2. „ 21—30 „	28	25	23	45	5	7	133	52,3	17 80,9
3. „ 31—50 „	38	8	10	12	14	1	83	32,9	3 14,3
4. „ 51 un vecāki	4	—	—	1	—	—	5	1,9	— —
Kopā	71	38	43	68	19	15	254	100	21 100

Pēc izglītības

1. Augstskolas	—	—	—	—	8	—	8	3,1	— —
2. Vidusskolas	17	15	8	—	7	7	54	21,3	13 61,9
3. Nepabeigt. vidusk.	41	19	29	58	4	8	159	62,6	8 38,1
4. Elementāra	13	4	6	10	—	—	33	13	— —
Kopā	71	38	43	68	19	15	254	100	21 100

Pēc nodarbošanās

1. Valsts un pašval- dības ierēdņi	5	27	9	28	2	4	122	48,0	8 38,2
2. Tirdzn. un rūpnie- cības kalpotāji	9	—	1	4	—	—	14	5,5	2 9,4
3. Inteliģ. profesijas	2	5	20	18	17	7	69	27,2	11 52,4
4. Kara vīri	5	—	7	9	—	—	21	8,3	— —
5. Skoln. un studenti	—	2	3	5	—	4	14	5,5	— —
6. Strādnieki	2	2	1	3	—	—	8	3,1	— —
7. Bez nodarbošanās un bezdarbnieki	1	2	2	1	—	—	6	2,4	— —
Kopā	71	38	43	68	19	15	254	100	21 100

1924./25. mācības gads.

	Tiesību un tautsaimn. fak.										Mākslas-filoso- fijas fak.		Elektro-tehni- kas fak.		Dabaszinātņu fak. mežkopib. nod. II. kurss		Dabaszinātņu fak. mežz. kurss		Divgad. sagat. kurss uz abitur.		Latvju valodas kurss		Vienģadējs la- tņu valodas k. kurss		KOPĀ		Atsevišķi prēkšmeti	
	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	%	Sk.	%			
2. Virieši	31	4	30	29	48	36	12	25	1	216	69,9	10	47,6															
1. Sievietes	6	12	—	—	—	14	37	16	8	93	30,1	11	52,4															
Kopā	37	16	30	29	48	50	49	41	9	309	100	21	100															

Pēc ģimenes stāvokļa

1. Neprecējušies	20	15	17	18	21	44	24	34	9	202	65,3	14	66,7
2. Precējušies	17	1	13	11	27	6	25	7	—	107	34,7	7	33,3
Kopā	37	16	30	29	48	50	49	41	9	309	100	21	100

Pēc tautības

1. Latvieši	36	16	30	29	46	48	—	39	6	250	80,9	19	90,5
Cittautieši	1	—	—	—	2	2	49	2	3	59	19,1	2	9,5
Kopā	37	16	30	29	48	50	49	41	9	309	100	21	100

Pēc vecuma

1. No 16—20. g.	2	5	2	8	—	5	—	10	1	33	10,7	—	—
2. „ 21—30. g.	16	9	11	14	8	30	15	26	6	135	43,8	11	52,4
3. „ 31—50. g.	17	2	17	7	36	15	30	5	2	131	42,4	10	47,6
4. „ 51. g. u. vec.	2	—	—	—	4	—	4	—	—	10	3,1	—	—
Kopā	37	16	30	29	48	50	49	41	9	309	100	21	100

Pēc izglītības

1. Augstskolas	—	—	—	—	—	—	14	—	—	14	4,5	2	9,5
2. Vidusskolas	6	8	6	8	13	—	33	39	7	120	38,9	7	33,3
3. Nepab. vidussk.	7	6	2	12	24	29	2	2	—	84	27,1	7	33,3
4. Elementāra	24	2	22	9	11	21	—	—	2	91	29,5	5	23,9
Kopā	37	16	30	29	48	50	49	41	9	309	100	21	100

Pēc nodarbošanās.

1. Valsts u. pašvaldības ierēdņi	10	5	22	12	48	12	2	4	1	116	37,5	4	19,0
2. Tirdzniecības u. rūpniec. kalpot.	12	4	5	—	—	8	—	5	2	36	11,8	6	29,2
3. Īnteliģ. profesij.	5	1	—	1	—	11	44	8	6	76	24,6	3	14,2
4. Kara vīri	2	1	—	6	—	6	—	—	—	15	4,8	—	—
5. Studenti	—	—	—	—	—	—	2	16	—	18	5,8	—	—
6. Skolnieki	—	—	—	3	—	5	—	4	—	12	3,9	—	—
7. Strādnieki	1	2	1	—	—	5	—	—	—	9	2,9	2	9,4
8. Bez nodarbošanās un bezdarbnieki	7	3	2	7	—	3	1	4	—	27	8,7	6	28,2
Kopā	37	16	30	29	48	50	49	41	9	309	100	21	100

Salīdzinošs pārskats

Mācības gadi	Klausījušies fakultatēs un kursos	Klausījušies atsevišķus priekšmetus	Kopā	Virieši		Sievietes	
				Skaitis	%	Skaitis	%
1920./21. mācības gads .	388	102	490	202	41,2	288	58,8
1921./22. " " . .	276	62	338	205	60,6	133	39,4
1922./23. " " . .	213	15	228	171	75	57	25
1923./24. " " . .	254	21	275	210	76	65	24
1924./25. " " . .	309	21	330	226	68,5	114	31,5
Kopā . .	1440	221	1661	1014	61	647	39

Finansiēlais pārskats

Ienākumu salīdzinošais pārskats

Ienākumu posteņi	1920/21. m. g.			1921/22. m. g.			1922/23. m. g.			1923/24. m. g.			1924/25. m. g.		
	Suma		% ₀	Suma		% ₀	Suma		% ₀	Suma		% ₀	Suma		% ₀
	Ls	s.		Ls	s.		Ls	s.		Ls	s.		Ls	s.	
1. Mācības maksa . . .	1327	57	22,7	4.012	—	23,9	6.677	50	33,9	7.220	30	28,6	11.354	60	28,9
2. Iestāšanās nauda . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	830	—	2,1
3. Ziedojumi un pabalsti	4467	71	77,3	12.712	48	76,1	12.958	52	65,6	17.849	78	70,8	26.732	43	68,2
4. ⁰ / ₀ no tekošā rēķina . . .	—	—	—	—	—	—	82	50	0,5	138	80	0,6	296	72	0,8
	5795	28	100 ⁰ / ₀	16.724	48	100 ⁰ / ₀	19.718	52	100 ⁰ / ₀	25.208	88	100 ⁰ / ₀	39.213	75	100 ⁰ / ₀

Ziedojumi un pabalsti

Papildpārskats pie ienākumu salīdzinošā pārskata

No kā ziedojums jeb pabalsts saņemts	1920/21. m. g.		1921/22. m. g.		1922/23. m. g.		1923/24. m. g.		1924/25. m. g.		Kopā	
	Ls	s.	Ls	s.	Ls	s.	Ls	s.	Ls	s.	Ls	s.
1. Kulturas fonda . . .	—	—	4.000	—	7.000	—	4.000	—	9.000	—	24.000	—
2. Z. M. mežu departamenta . . .	—	—	—	—	2.500	—	5.160	—	10.924	—	18.584	—
3. Izglītības ministrijas . . .	1.800	—	7.000	—	3.000	—	3.000	—	3.000	—	17.800	—
4. Rīgas pils. valdes . . .	600	—	—	—	—	—	5.555	—	3.000	—	9.155	—
5. Pagastu valdēm . . .	818	56	698	18	—	—	—	—	—	—	1.516	74
6. Centralās savien. „Konzums“ . . .	620	—	200	—	—	—	—	—	200	—	1.020	—
7. Kooperatīva „Dzelzsceļnieks“ . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	425	05	425	05
8. Aprīņķu valdēm . . .	120	—	242	15	—	—	—	—	—	—	362	15
9. Rīgas pils. ierēdņu kooperatīva . . .	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	100	—
10. Rīgas amat. krāj. aizdevu sabiedr. . .	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	100	—
11. Latv. valsts ierēdņu kooper. . .	20	—	60	—	—	—	—	—	—	—	80	—
12. Latvijas komercbankas . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—	50	—
13. Kaŗa viru koop. . .	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—
14. No dažādām organizac. un priv. personām . . .	368	20	47	50	326	38	10	30	7	50	759	88
15. L. T. U. izrikoj. komitejām . . .	100	95	364	65	132	14	124	48	25	88	748	10
	4.467	71	12.712	48	12.958	52	17.849	78	26.732	43	74.720	92

Izdevumu salīdzinošais pārskats

Izdevumu posteņi	1920/21. m. g.			1921/22. m. g.			1922/23. m. g.			1923/24. m. g.			1924/25. m. g.		
	Suma		°/o	Suma		°/o	Suma		°/o	Suma		°/o	Suma		°/o
	Ls	s.		Ls	s.		Ls	s.		Ls	s.		Ls	s.	
1. Atalgojumi lektoriem un administrācijai	4.106	—	81,7	13.265	90	94,1	18.725	74	89,1	22.034	63	85,6	30.910	84	82,1
2. Iegādāts inventars un mācības līdzekļi	—	—	—	100	—	0,5	688	46	3,2	94	10	0,3	732	33	1,9
3. Saimniecības izdevumi	904	94	17,5	721	91	5,1	841	90	4,1	1.240	75	4,8	2.978	88	7,9
4. Kanceļijas izdevumi	38	68	0,8	33	54	0,2	66	74	0,3	92	45	0,3	93	80	0,2
5. Neparedzēti izdevumi	—	—	—	12	—	0,1	727	47	3,3	116	69	0,5	—	—	—
6. Pabalsti L. T. U. Pārdau-gavas nodaļai	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.166	—	8,4	2.950	—	7,8
7. Piemaksa slimo kasei	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	20	0,1	55	20	0,1
Kopā	5.049	62	100°/o	14.133	35	100°/o	21.050	31	100°/o	25.763	82	100°/o	37.721	05	100°/o

1924/25. mācības gada apgrozījumi

Rēķinu nosaukumi	Balance uz 1. VIII. 24. g.				Apgrozīts 1924/25. m. g. (bez bilances)				Saldo uz 1. VIII. 1925. g.			
	Debets		Kredits		Debets		Kredits		Debets		Kredits	
	Ls	S.	Ls	S.	Ls	S.	Ls	S.	Ls	S.	Ls	S.
1. Kases rēķins	137	96	—	—	43.072	84	43.070	72	140	08	—	—
2. Tekošs rēķins Latv. Bankā	646	10	—	—	29.445	77	27.388	56	2.703	31	—	—
3. Inventara rēķins	882	56	—	—	732	33	—	—	1.614	89	—	—
4. Mācības maksas rēķins	—	—	—	—	—	—	11.354	60	—	—	11.354	60
5. Iestāšanās naudas rēķins	—	—	—	—	4	—	834	—	—	—	830	—
6. Ziedojumu u. pabalstu rēķins	—	—	—	—	1.200	—	27.932	43	—	—	26.732	43
7. Renšu rēķins	—	—	—	—	—	—	296	72	—	—	296	72
8. Lektoru un administrācijas atalgojumu rēķins	—	—	—	—	30.910	84	—	—	30.910	84	—	—
9. Saimniecības izdev. rēķins	—	—	—	—	2.998	58	19	70	2.978	88	—	—
10. Kanceļijas izdevumu rēķins	—	—	—	—	117	30	23	50	93	80	—	—
11. L. T. U. Pārdaugavas nodaļas pabalstu rēķins	—	—	—	—	2.950	—	—	—	2.950	—	—	—
12. Slimo kases piemaksas rēķ.	—	—	—	—	55	20	—	—	55	20	—	—
13. Avansu rēķins	166	—	—	—	400	—	466	63	99	37	—	—
14. Ogres dabas zinību kursu avansu rēķins	500	—	—	—	700	—	1.200	—	—	—	—	—
15. Kapitāla rēķins	—	—	2.332	62	—	—	—	—	—	—	2.332	62
Kopā	2.332	62	2.332	62	112.586	86	112.586	86	41.546	37	41.546	37

Bilance uz 1. augustu 1925. g.

Aktivs		Pasivs	
1. Kase	Ls 140,08	1. Kapitāls	Ls 4.557,65
2. Tek. r-ns Latv.			
Bankā	„ 2.703,31		
3. Inventārs	„ 1.614,89		
4. Neatmaksāti avansi	„ 99,37		
	<u>Ls 4.557,65</u>		<u>Ls 4.557,65</u>

**Latvijas Tautas Universitātes
Pārdaugavas nodaļa**

Tornakalnā, mazā Altonavas ielā Nr. 6. Tālrunis 9-7-6-8-7.

Lektori un lasītie priekšmeti

1923./24. mācības gads. Pavasara semestrī

	Stundu skaits nedēļā
1. Komercczinību kurss:	
Preču zinības, doc. J. Vītols	2
Komerccrēķināšana, doc. J. Vītols	2
Grāmatvedība, cand. oec. R. Zariņš	4
Likumu zinātne, cand. jur. O. Ozoliņš	2
Politiskā ekonomija, cand. oec. J. Ceichners	3
2. Angļu valodas kurss, lekt. A. Raterman	6
3. Vācu valodas kurss, lekt. G. Vulfs	4
4. Klavieru studija, lekt. E. Kalniņš	8
5. Vijoļu studija, lekt. G. Helmans	12
6. Pūtēju studija, lekt. J. Samiljons un lekt. V. Stiebriņš	8
7. Orķestra studija, lekt. J. Samiljons un V. Stiebriņš	4
8. Muzikas teorijas kurss, lekt. E. Kalniņš	1

1924./25. mācības gads.

1. Angļu valodas kurss, lekt. A. Raterman	4
2. Vācu valodas kurss, lekt. G. Vulfs	6
3. Vijoļu studija, lekt. G. Helmans	12
4. Klavieru studija, lekt. E. Kalniņš	12
5. Pūšamo instrumentu studija, lekt. J. Samiljons un lekt. V. Stiebriņš	8
6. Pūtēju orķestrī, lekt. J. Samiljons un lekt. V. Stiebriņš	4
7. Muzikas teorijas kurss, lekt. E. Kalniņš	1

Salīdzinošs pārskats

(Lasīto priekšmetu un lektoru skaits.)

	Priekšm. skaits	Lektoru skaits	Stundu skaits nedēļā
1923./24. mācības gads	12	10	56
1924./25. mācības gads	7	6	47

Klausītāju statistika
1923./24. mācības gads.

	Komerצי- nību kurss Skaits	Angļu val. kurss Sk.	Vācu val. kurss Sk.	Klavieru studija Sk.	Vijoļu studija Sk.	Pūtēju klase Sk.	Orķestra studija Sk.	Teorijas grupa Sk.	Kopskaits Sk.	%
Vīrieši	14	12	20	6	31	35	43	28	189	74,7
Sievietes	5	11	6	20	13	—	—	9	64	25,3
Kopā	19	23	26	26	44	35	43	37	253	100
Precējušies	7	6	2	1	1	2	1	—	20	7,9
Neprecējušies	12	17	24	25	43	33	42	37	233	92,1
Kopā	19	23	26	26	44	35	43	37	253	100
Latvieši	18	21	26	25	42	32	40	37	241	95,5
Cittautieši	1	2	—	1	2	3	3	—	12	4,5
Kopā	19	23	26	26	44	35	43	37	253	100
Pēc vecuma										
Līdz 16 gadiem	—	—	—	13	27	4	3	4	51	20,2
no 16—20 gadiem	6	11	20	9	14	29	29	29	147	58,1
„ 21—30 „	9	8	6	4	2	1	11	4	45	17,8
„ 31—50 „	4	4	—	—	1	1	—	—	10	3,9
Kopā	19	23	26	26	44	35	43	37	253	100
Pēc izglītības										
Vidusskolas	9	5	2	5	2	—	2	4	29	11,5
Nepabeigt. vidussk.	2	3	4	5	12	7	10	9	52	20,6
Pamatskolas	8	15	20	16	30	28	31	24	172	67,9
Kopā	19	23	26	26	44	35	43	37	253	100
Pēc nodarbošanās										
1. Valsts un pašvaldīb. ierēdņi	2	3	—	3	2	—	3	1	14	5,5
2. Tirdzn. un rūpn. kal- potāji	6	2	1	1	1	1	6	2	20	7,9
3. Inteliģentas profes.	—	—	1	—	1	2	5	2	11	4,3
4. Studenti	—	1	—	1	—	—	—	—	2	0,8
5. Skolnieki	4	9	13	18	35	12	17	22	130	51,5
6. Kareivji	—	—	1	—	1	—	4	—	6	2,4
7. Strādnieki	4	7	6	2	3	16	8	8	54	21,3
8. Bez nodarbošanās	3	1	4	1	1	4	—	2	16	6,3
Kopā	19	23	26	26	44	35	43	37	253	100

1924./25. mācības gads

	Klavieru	Vijoļu	Pūtēju	Orķestra	Muzikas teo-	Angļu val.	Vācu valod.	Kopā	
	Skaitis	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	Sk.	%
Virieši	11	38	61	34	52	8	14	218	73,2
Sievietes	32	5	—	—	11	11	21	80	26,8
Kopā	43	43	61	34	63	19	35	298	100
Latvieši	39	39	56	31	60	19	33	277	93
Cittautieši	4	4	5	3	3	—	2	21	7
Kopā	43	43	61	34	63	19	35	298	100
Precējušies	—	—	1	—	—	2	1	4	1,4
Neprecējušies	43	43	60	34	63	17	34	294	98,6
Kopā	43	43	61	34	63	19	35	298	100

Pēc vecuma

Līdz 16 gadiem	17	24	7	8	14	—	—	70	23,5
No 16—20 gadiem	19	14	45	21	39	7	23	168	56,4
„ 21—30 „	7	5	8	5	10	7	11	53	17,8
„ 31—50 „	—	—	1	—	—	5	1	7	2,3
Kopā	43	43	61	34	63	19	35	298	100

Pēc izglītības

1. Augstskolas	1	—	—	—	—	1	—	2	0,7
2. Vidusskolas	6	2	—	2	4	7	5	26	8,7
3. Nepabeigt. vidusskolas	20	12	10	5	22	4	8	81	27,2
4. Pamatskolas	16	29	51	27	37	7	22	189	63,4
Kopā	43	43	61	34	63	19	35	298	100

Pēc nodarbošanās

1. Valsts u. pašvald. ierēdņi	1	—	—	1	—	1	—	3	1
2. Tirdzn. u. rūpn. kalpotāji	5	—	1	4	6	5	4	25	8,4
3. Intelīgentas profesijas	—	2	4	4	2	4	2	18	6
4. Studenti	2	—	—	—	—	1	—	3	1
5. Skolnieki	33	34	10	7	16	4	16	120	40,5
6. Kareivji	—	—	1	—	1	1	—	3	1
7. Strādnieki	1	7	36	18	38	3	13	116	38,7
8. Bez nodarbošanās	1	—	9	—	—	—	—	10	3,4
Kopā	43	43	61	34	63	19	35	298	100

Finansiēlais pārskats

Ienākumu salīdzinošais pārskats

Ienākumu posteņi	1923/24. m. g.			1924/25. m. g.		
	Suma		o/o	Suma		o/o
	Ls	S.		Ls	S.	
1. Mācības maksa	1.147	76	33,4	3.233	94	49
2. Pabalsti no centra	2.166	—	63,2	2.950	—	44,8
3. Dažādi ienākumi	119	19	3,4	413	24	6,2
	3.432	95	100	6.597	18	100

Izdevumu salīdzinošais pārskats

Izdevumu posteņi	1923/24. m. g.			1924/25. m. g.		
	Suma		o/o	Suma		o/o
	Ls	S.		Ls	S.	
1. Atalgojumi lektoriem un administrācijai	2.554	70	83,2	5.400	28	80
2. Saimniecības izdevumi	461	26	15,1	1.239	12	18,2
3. Kanclejas izdevumi	54	85	1,7	121	44	1,8
	3.070	81	100	6.760	84	100

S A T U R S

	Lp.p.
Latv. Tautas Universitate. Doc. R. Akmentiņa	5
Lektori un lasītie priekšmeti	27
Klausītāju statistika	41
Finansiēlais pārskats	49
Latv. Tautas Universitātes Pārdaugavas nodaļa	55
Lektori un lasītie priekšmeti	57
Klausītāju statistika	58
Finansiēlais pārskats	60